

Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de regels voor de toekenning van een subsidie aan de Vlaamse gemeenten voor klimaatacties ter uitvoering van het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.1

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 20, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993;
- de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof, artikel 3, derde lid;
- de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019, artikel 73;
- het decreet van 23 december 2021 houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2022, artikel 12, §1, vervangen bij het decreet van 8 juli 2022.

Vormvereisten

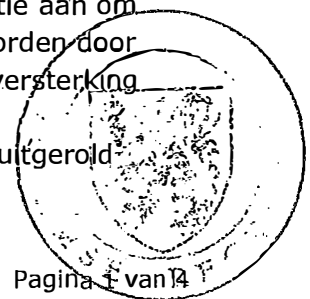
De volgende vormvereisten zijn vervuld:

- De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 24 november 2022.
- De Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, heeft zijn akkoord gegeven op dag/maand 2022.
16 december

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- In de context van het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP) van 9 december 2019 en de Europese klimaatdoelstellingen werkten de Vlaamse Overheid en haar partnerorganisaties op 4 juni 2021 een Lokaal Energie- en Klimaatpact uit om de visie en de krijtlijnen voor wederzijdse engagementen tussen de Vlaamse Regering en de lokale besturen duidelijk af te bakenen.
- Om de doelstellingen aan te scherpen volgde op 8 juli 2022 het Lokaal Energie- en Klimaatpact van de Vlaamse Regering en de Vlaamse steden en gemeenten 2.0;
- De energiecrisis en de hoge energieprijzen tonen echter de urgentie aan om verdere stappen te nemen. Het LEKP 2.1 kan enkel ondertekend worden door lokale besturen die het LEKP 2.0 hebben ondertekend en geldt als versterking van het LEKP 2.0 waar de principes van de thematische wijkverbeteringscontracten door meerdere lokale besturen kunnen uitgerold worden.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 4 juni 2021 tot toekenning van een subsidie aan de Vlaamse gemeenten voor klimaatacties ter uitvoering van het Lokaal Energie- en Klimaatpact;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2022 tot toekenning van een subsidie aan de Vlaamse gemeenten voor klimaatacties ter uitvoering van het Lokaal Energie- en Klimaatpact.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. In dit besluit wordt verstaan onder:

- 1° Agentschap Binnenlands Bestuur: het agentschap, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Binnenlands Bestuur";
- 2° Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0, afgekort LEKP 2.0: het Lokaal Energie- en Klimaatpact dat is opgenomen in bijlage 1, die bij dit besluit is gevoegd
- 3° Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.1, afgekort LEKP 2.1: het Lokaal Energie- en Klimaatpact dat is opgenomen in bijlage 2, die bij dit besluit is gevoegd.

Art. 2. De gemeenten van het Vlaamse Gewest krijgen vanuit begrotingsartikel SJO-1SMC2GA-WT een subsidie van 9 miljoen euro voor klimaatacties om een of meer van de doelstellingen van het LEKP 2.1 te realiseren.

De subsidies, vermeld in het eerste lid, worden voor vier vijfde verdeeld volgens het inwonersaantal van de gemeenten en voor een vijfde volgens het totale aandeel van de gemeenten en hun OCMW's in het Gemeentefonds voor 2021. De bedragen per gemeente, op basis van de voormelde berekening, zijn opgenomen in bijlage 2, die bij dit besluit is gevoegd.

Voor het aantal inwoners van de gemeente, vermeld in het tweede lid, wordt het aantal inwoners op 1 januari 2021, zoals bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 10 september 2021, pag. 95879 in aanmerking genomen.

Als een gemeente van het Vlaamse Gewest niet voldoet aan de voorwaarde, vermeld in artikel 3, wordt het aandeel van die gemeente in het subsidiebedrag

vermeld in het eerste lid, verdeeld over de gemeenten die wel voldoen aan de voorwaarde, vermeld in artikel 3.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het binnenlands bestuur en het stedenbeleid, stelt per gemeente die het ondertekende LEKP 2.1 conform artikel 3 tijdig heeft bezorgd, het subsidiebedrag vast en maakt dat uiterlijk op 3 september 2023 bekend.

Art. 3. De gemeente bezorgt uiterlijk op 5 juli 2023 via het Loket voor Lokale Besturen van het Agentschap Binnenlands Bestuur de gemeenteraadsbeslissing tot ondertekening van het LEKP 2.1.

Art. 4. De totale uitgaven door de gemeente voor klimaatacties bedragen minstens het dubbele van de verkregen subsidies. Projectgerichte Vlaamse middelen komen hiervoor niet in aanmerking.

De lokale uitgaven met het oog op het LEKP 2.1, vinden plaats vanaf de datum van de inwerkingtreding van dit besluit tot en met 31 december 2024.

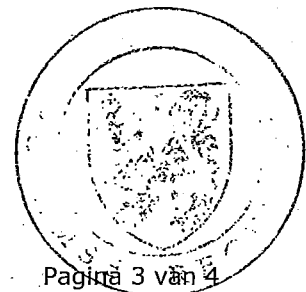
Art. 5. De subsidies worden toegekend als een algemene werkingssubsidie en kunnen enkel worden toegekend indien ook het LEKP 2.0 werd ondertekend.

Art. 6. De gemeente bezorgt uiterlijk op 1 april 2025 via het Loket voor Lokale Besturen van het Agentschap Binnenlands Bestuur een rapportering over de voortgang van het LEKP 2.1 nadat de rapportering aan de gemeenteraad is voorgelegd.

De gemeente rapporteert over de uitgaven die gebeurd zijn voor de projecten waarvoor de subsidie wordt aangevraagd, door ze in de jaarrekeningen van 2023 en 2024 te koppelen aan de code ABB-LEKP-2023.

Art. 7. Het Agentschap Binnenlands Bestuur betaalt uiterlijk op 30 april 2024 het subsidiebedrag uit.

Art. 8. Dit besluit treedt in werking op 01/01/2023.

Art. 9. De Vlaamse minister, bevoegd voor het binnenlands bestuur en het stedenbeleid, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, (datum).

16-12-2022

De minister-president van de Vlaamse Regering,

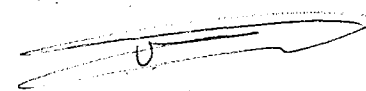
Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

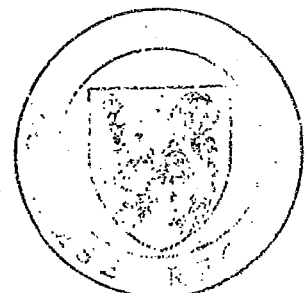

Bart SOMERS

Eensluidend afschrift,

Hilde Vantroyen
Hoofdmedewerker

NIS	gemeente	Inwoners op 1 Januari 2021	definitief aandeel	verdeling o.b.v.	verdeling o.b.v.	trekkingsrecht in euro	trekkingsrecht in euro afgerond
			gemeente en OCMW in GF 2021	Inwoners	definitieve aandelen in GF 2021		
44073	WACHTERBEKE	7.769	2.047.774	8.407,68	1.286,76	9.694,44	9.694
44081	ZULTE	15.843	3.304.446	17.145,43	2.076,41	19.221,84	19.222
44083	DEINZE	43.922	13.376.987	47.532,76	8.405,70	55.938,46	55.938
44084	AALTER	29.242	6.758.876	31.645,94	4.247,08	35.893,02	35.893
44085	LIEVEGEM	26.441	6.231.141	28.614,67	3.915,46	32.530,14	32.530
45035	OUDENAARDE	31.650	10.223.094	34.251,90	6.423,89	40.675,78	40.676
45041	RONSE	26.510	10.096.614	28.689,35	6.344,41	35.033,76	35.034
45059	BRAKEL	14.762	3.873.128	15.975,56	2.433,76	18.409,32	18.409
45060	KLUISBERGEN	6.682	1.665.073	7.231,32	1.046,28	8.277,60	8.278
45061	WORTEGEM-PETEGEM	6.445	1.647.924	6.974,83	1.035,51	8.010,34	8.010
45062	HOREBEKE	2.009	473.981	2.174,16	297,84	2.471,09	2.472
45063	LIERDE	6.626	1.613.327	7.170,71	1.013,77	8.184,48	8.184
45064	MAARKEDAL	6.362	1.723.603	6.885,01	1.063,06	7.948,07	7.948
45065	ZWALM	8.224	1.915.029	8.900,08	1.203,95	10.103,43	10.103
45068	KRUISEM	15.750	3.596.001	17.044,78	2.259,62	19.304,40	19.304
46003	BEVEREN	49.062	10.536.772	53.095,31	6.620,99	59.716,30	59.716
46013	KRUIBEKE	16.785	3.878.991	18.164,87	2.437,44	20.602,31	20.602
46014	LOKEREN	42.145	14.034.995	45.609,68	5.428,85	51.038,53	51.039
46020	SINT-GILLIS-WAAS	19.590	4.495.507	21.200,46	2.824,84	24.025,31	24.025
46021	SINT-NIKLAAS	79.357	42.352.814	85.880,82	26.613,24	112.494,06	112.494
46024	STEKENE	18.863	4.378.302	20.413,70	2.751,19	23.164,89	23.165
46025	TEMSE	30.287	6.801.620	32.776,85	4.273,93	37.050,78	37.051
71002	AS	8.279	2.171.738	8.959,60	1.364,66	10.324,26	10.324
71004	BERINGEN	46.882	12.136.387	50.736,10	7.626,14	58.362,24	58.362
71011	DIEPENBEEK	19.157	5.741.898	20.731,87	3.608,04	24.339,90	24.340
71016	GENK	66.673	35.832.374	72.154,08	22.515,99	94.670,08	94.670
71017	GINGELOM	8.426	2.712.617	9.118,69	1.704,53	10.823,22	10.823
71020	HALEN	9.360	2.273.967	10.129,47	1.428,89	11.558,36	11.558
71022	HASSELT	79.089	39.464.336	85.690,79	24.798,21	110.388,99	110.389
71024	HERK-DE-STAD	12.716	3.188.526	13.761,36	2.003,57	15.764,94	15.765
71034	LEOPOLDSBURG	16.065	4.432.054	17.385,68	2.784,97	20.170,65	20.171
71037	LUMMEN	15.086	3.576.117	16.316,70	2.247,12	18.573,32	18.573
71045	NIJEUWERKERKEN	7.062	1.700.251	7.642,56	1.068,39	8.710,94	8.711
71053	SINT-TRUIDEN	40.557	14.771.257	43.891,13	9.281,82	53.172,94	53.173
71057	TESSENDERLO	18.881	4.348.638	20.433,18	2.732,55	23.165,73	23.166
71066	ZONHOVEN	21.339	4.460.039	23.093,25	2.802,56	25.895,80	25.896
71067	ZUTENDAAL	7.290	1.849.871	7.889,30	1.162,40	9.051,70	9.052
71069	HAM	11.031	2.518.421	11.937,84	1.582,50	13.520,34	13.520
71070	HEUSDEN-ZOLDER	34.207	9.030.375	37.019,10	5.674,42	42.693,52	42.694
72003	BOCHOLT	13.253	4.015.714	14.342,51	2.523,35	16.865,86	16.866
72004	BREE	16.097	4.731.422	17.420,31	2.973,08	20.393,39	20.393
72018	KINROOI	12.216	3.835.630	13.220,26	2.410,20	15.630,45	15.630
72020	LOMMEL	34.255	8.781.253	37.071,05	5.517,88	42.588,93	42.589
72021	MAASEIK	25.989	7.794.380	27.476,19	4.897,76	32.373,95	32.374
72030	PEER	16.421	5.085.772	17.770,95	3.195,75	20.966,69	20.967
72037	HAMONT-ACHEL	14.337	4.130.075	15.515,62	2.595,22	18.110,84	18.111
72038	HECHTEL-EKSEL	12.543	3.676.667	13.574,14	2.310,31	15.884,45	15.884
72039	HOUTHALEN-HELCHTEREN	20.498	8.647.260	33.005,19	5.433,68	38.438,87	38.439
72041	DILSEN-STOKKEM	20.819	6.087.607	22.530,50	3.825,27	26.355,77	26.356
72042	OUDEBERGEN	23.520	6.337.729	25.453,54	3.982,44	29.435,98	29.436
72043	PELT	33.383	8.417.574	36.127,37	5.289,35	41.416,72	41.417
73001	ALKEN	11.685	2.445.479	12.645,61	1.536,67	14.182,27	14.182
73006	BIZEN	32.536	8.655.306	35.210,73	5.438,74	40.649,47	40.649
73009	BORGLOON	11.123	3.126.331	12.037,40	1.964,49	14.001,90	14.002
73022	HEERS	7.339	2.542.566	7.942,33	1.597,67	9.540,00	9.540
73028	HERSTAPPE	78	35.587	84,41	22,36	106,77	107
73032	HOESSELT	9.740	2.593.416	10.540,71	1.629,62	12.170,34	12.170
73040	KORTESSEM	8.443	2.161.324	9.137,09	1.358,11	10.495,20	10.495
73042	LANAKEN	25.922	6.718.752	28.053,01	4.221,86	32.274,87	32.275
73066	RIEMST	16.709	4.409.121	18.082,62	2.770,56	20.853,18	20.853
73083	TONGEREN	31.224	11.889.909	33.790,88	7.471,26	41.262,14	41.262
73098	WELLEN	7.413	1.869.710	8.022,41	1.174,87	9.197,28	9.197
73107	MAASMECHELEN	39.161	13.448.133	42.380,37	8.450,40	50.830,77	50.831
73109	VOEREN	4.193	1.821.534	4.537,70	1.144,60	5.682,30	5.682

16-12-2022

Gezien om gevraagd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van tot toekenning van een subsidie aan de Vlaamse gemeenten voor klimaatacties ter uitvoering van het Lokaal Energie- en Klimaatpact

De minister-president van de Vlaamse Regering,

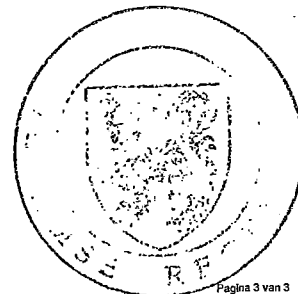
Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

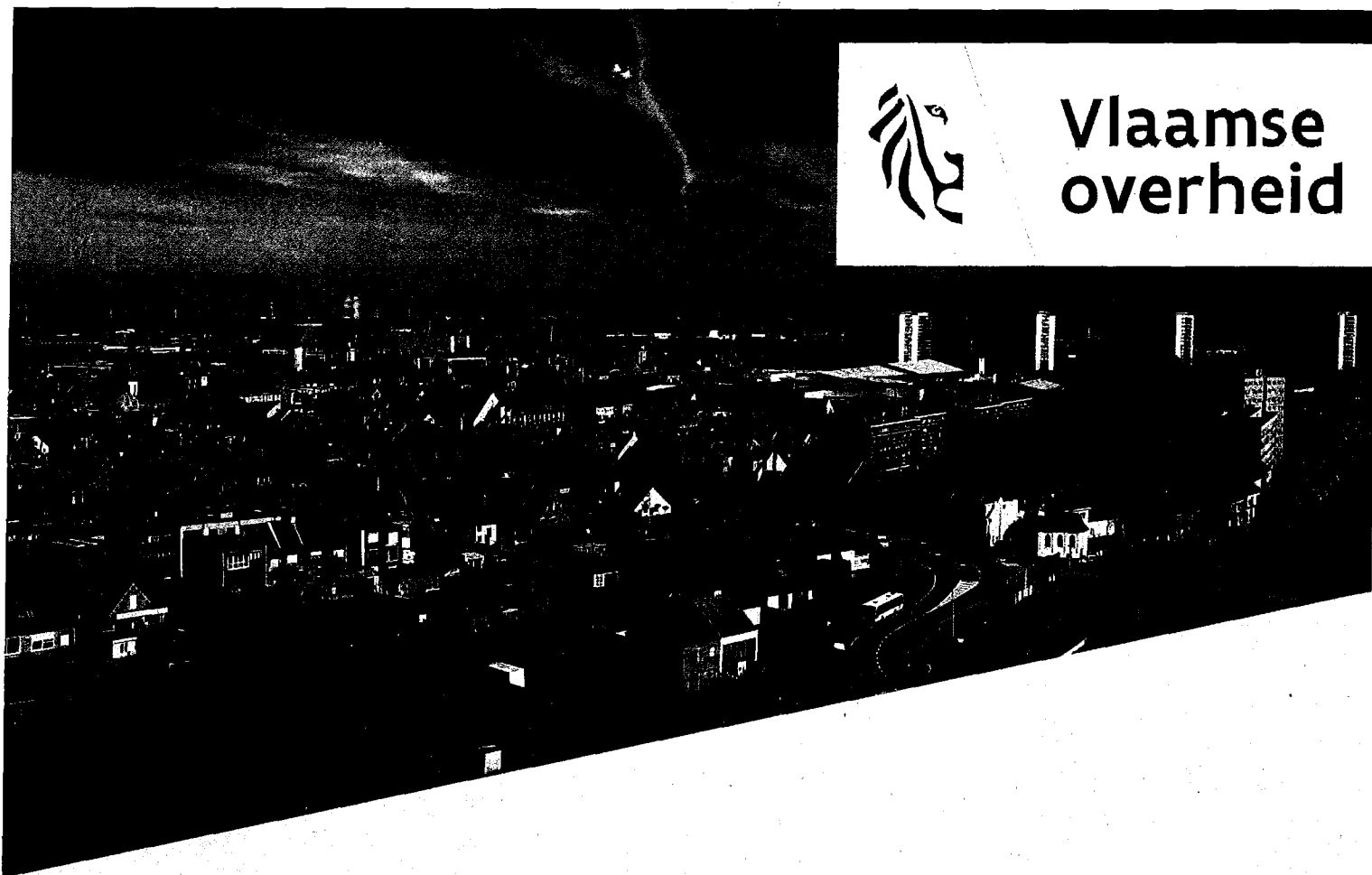
Eensluidend afschrift,

Hilde Vantroyen
Hoofdmedewerker

**Vlaamse
overheid**

**Op naar een
Lokaal energie- en klimaatpact 2.0
tussen de Vlaamse Regering
en de Vlaamse lokale besturen**

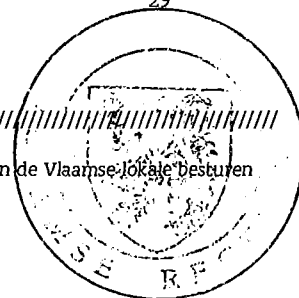
**AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR**

LOKAALBESTUUR.VLAANDEREN.BE/LEKF

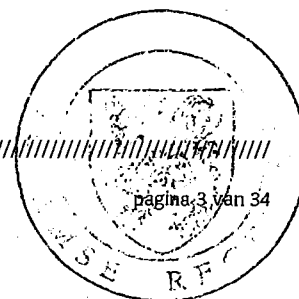

Inhoud

1	Een Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0.....	4
2	Het waarom en hoe van het LEKP 2.0.....	9
3	Aanvulling op de 4 concrete werven.....	13
3.1	Werf 1: Laten we een boom opzetten (vergroening)	13
3.1.1	Doelstelling 2030	13
3.1.2	Meerwaarde burger	13
3.1.3	Meerwaarde lokale overheid	13
3.1.4	Potentiële inbreng lokale overheid	14
3.1.5	Potentiële inbreng Vlaamse overheid	14
3.1.6	Bijdrage aan het Vlaams energie- en klimaatplan 2030	14
3.2	Werf 2: verrijk je wijk (renovatie, hernieuwbare energie)	15
3.2.1	Doelstelling 2030	15
3.2.2	Meerwaarde burger	15
3.2.3	Meerwaarde lokale overheid	15
3.2.4	Potentiële inbreng lokale overheid	16
3.2.5	Potentiële inbreng Vlaamse overheid	17
3.2.6	Bijdrage aan het Vlaams energie- en klimaatplan 2030	19
3.3	Werf 3: elke buurt deelt (koolstofvrije (deel)mobilititeit) en is duurzaam bereikbaar	20
3.3.1	Doelstelling 2030	20
3.3.2	Meerwaarde burger	20
3.3.3	Meerwaarde lokale overheid	20
3.3.4	Potentiële inbreng lokale overheid	21
3.3.5	Potentiële inbreng Vlaamse overheid	21
3.3.6	Bijdrage aan het Vlaams energie- en klimaatplan 2030	22
3.4	Werf 4: Water, het nieuwe goud (droogteproblematiek)	23
3.4.1	Doelstelling 2030	23
3.4.2	Meerwaarde burger	23
3.4.3	Meerwaarde lokale overheid	23
3.4.4	Potentiële inbreng lokale overheid	23
3.4.5	Potentiële inbreng Vlaamse overheid	24
3.4.6	Bijdrage aan het Vlaams energie- en klimaatplan 2030	24
4	Concretisering 'Meten is weten': financiële en inhoudelijke rapportering.....	25
4.1	Financiële rapportering via BBC	25
4.2	Inhoudelijke rapportering: Pactportaal	25
5	Doelstellingen en authentieke bronnen.....	26
5.1	Algemene doelstellingen	26
5.2	Doelstellingen werf 1: Laten we een boom opzetten (vergroening)	27
5.3	Doelstellingen werf 2: Verrijk je wijk (renovatie, hernieuwbare energie)	28
5.4	Doelstelling werf 3: Elke buurt deelt (koolstofvrije deelmobilititeit) en is duurzaam bereikbaar	28
5.5	Doelstelling werf 4: Water, het nieuwe goud (droogteproblematiek)	29

5.6	Flankerende ondersteuning en andere data-linken	30
5.6.1	LEKP breed:	30
5.6.2	Per thema:	30
6	Slotwoord engagement LEKP 2.0.....	33

1 EEN LOKAAL ENERGIE- EN KLIMAATPACT 2.0

Vlaanderen en de lokale besturen hebben de handen in elkaar geslagen om samen de nodige transitie in het energie- en klimaatbeleid waar te maken. We zijn gestart met het LEKP 1.0 om een nieuw ecosysteem uit te bouwen, waarbij lokale stakeholders, lokale besturen en het Vlaamse niveau nauwer samenwerken. Tegen eind oktober 2021 hadden 293 van de 300 lokale besturen het LEKP 1.0 ondertekend. Door de aangescherpte Europese Klimaatambities ('Fit for 55') besliste de Vlaamse regering in november 2021¹ over een pakket extra maatregelen om de CO₂-uitstoot sterker te verminderen. Daarbij werd ook de rol van de lokale besturen herbevestigd en nieuwe doelstellingen voorgesteld. Vervolgens heeft de Vlaamse overheid in overleg met VVSG een voorbereidend traject doorlopen om te komen tot dit vernieuwde LEKP 2.0, met volgende additionele klimaatmaatregelen.

Hieronder vind je het overzicht van reeds aangenomen engagementen in het kader van LEKP 1.0 en de nieuwe engagementen van LEKP 2.0.

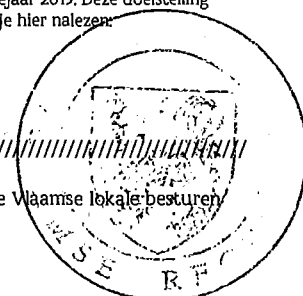
Lokale besturen engageren zich om:

- Het Burgemeestersconvenant 2030 te ondertekenen en uit te werken;
- Een gemiddelde jaarlijkse primaire energiebesparing van minstens 2,09% te realiseren in hun eigen gebouwen (inclusief technische infrastructuur, exclusief onroerend erfgoed)
- Een reductie van de CO₂-uitstoot van hun eigen gebouwen en technische infrastructuur met 40% in 2030 ten opzichte van 2015 te realiseren²;
- Tegen ten laatste 2030 de openbare verlichting te verLEDden;
- Het draagvlak voor hernieuwbare energie te verhogen, geen heffing op hernieuwbare energie-installaties in te voeren en bestaande, zoals de heffing op pylonen van windmolens, af te bouwen tegen ten laatste 2025;
- Lokale warmte- en sloopbeleidsplannen op te maken;
- Burgers, bedrijven en verenigingen te stimuleren om samen met het lokaal bestuur de concrete en zichtbare streefdoelen uit de 4 werven van het Pact te behalen.

Reeds aangenomen engagementen in
het kader van LEKP 1.0

¹ VR 2021 0511 DOC.1237/1Bijkomende maatregelen Klimaat

² Het opvolgen van de doelstelling voor het publiek patrimonium is aan de hand van een schrijven (23/11/21) naar alle lokale besturen verstuurd door VEKA en ABB. Het referentiejaar van de CO₂-reductiedoelstelling uit het Regeerakkoord en het LEKP1.0 (-40% tegen 2030 t.o.v. 2015) werd omwille van het ontbreken van relevante verbruiksdata voor 2015 verschoven naar 2019, het referentiejaar dat tevens geldt voor de energiebesparingsdoelstelling. De gevraagde CO₂-reductie werd daarbij verhoudingsgewijs omgerekend, waardoor deze doelstelling werd gelijkgesteld met -29,3% tegen 2030 t.o.v. 2019. De aangescherpte doelstelling uit dit LEKP2.0 (-55% tegen 2030 t.o.v. 2015) wordt om dezelfde reden en op dezelfde manier verhoudingsgewijs omgerekend naar referentiejaar 2019. Deze doelstelling wordt aldus gelijkgesteld met -40,3% tegen 2030 t.o.v. 2019. Een overzicht van de werkwijze voor datavergaring- en monitoring kan je hier nalezen: [opzet_monitoring_co2_reductie_en_energiebesparing_patrimonium_gemeenten.pdf](#) (vlaanderen.be).

Lokale besturen engageren zich om:

- De doelstelling m.b.t. CO₂-reductie voor eigen gebouwen en technische infrastructuur wordt verhoogd van -40% naar -55% CO₂-emissies tegen 2030 t.o.v. 2015 (zie voetnoot 2). De scope van deze doelstelling voor CO₂-reductie wordt daarnaast uitgebreid naar eigen mobiliteit³. De primaire energiebesparingsdoelstelling wordt aangescherpt naar -3% per jaar vanaf 2023.
 - De doelstelling dient op entiteitsniveau en niet per individueel gebouw of voertuig bekeken te worden om zo kostenefficiënt mogelijk de lange termijn klimaatdoelstellingen te halen.
- Geen nieuwe principiële schepencollege- of gemeenteraadsbeslissing meer te nemen m.b.t. lokale heffingen op elektriciteitsmasten en sleuven van ELIA;
- Aanpassingen in de streefdoelen onder de 4 werven:
 - Nieuwe uitdaging onder Werf 2:
 - 25 fossielvrije renovaties onder de 50 collectieve renovaties per 1.000 wooneenheden tegen 2030.
 - Inwoners van 50 per 1.000 wooneenheden worden uitgenodigd voor een klimaattafel ter bespreking van een wijkgerichte aanpak (met een focus op de synergie tussen de 4 werven) voor einde 2024.
 - Nieuwe uitdaging onder Werf 3:
 - 1,5 (semi-) publieke laadequivalenten per 100 inwoners (99.000 laadpunten (CPE)) tegen 2030.

Nieuwe engagementen in het kader van LEKP 2.0

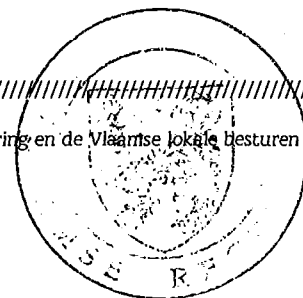
³ VEKA en ABB zullen een aangepaste werkwijze voor datavergaring- en monitoring communiceren m.b.t. de uitbreiding scope naar 'eigen mobiliteit' die in dit LEKP 2.0 zijn opgenomen.

De Vlaamse overheid engageert zich om:

- Via het Netwerk Klimaat professionele ondersteuning te bieden aan de lokale besturen, zoals bepaald in het subsidiebesluit en de werkprogramma's;
- Via andere partners binnen de Vlaamse overheid (bv. VEB met het SURE2050-project voor het publiek patrimonium) lokale besturen projectmatige ondersteuning te bieden;
- Samen met de lokale besturen actief mee te werken aan het elimineren van de mogelijke hindernissen die lokale besturen ondervinden in het realiseren van de ambities binnen het LEKP;
- Haar eigen voorbeeldfunctie in te vullen en relevante actoren te overtuigen om het LEKP mee te ondertekenen;
- In samenspraak met het middenveld, onderzoeksinstituten en de verschillende sectororganisaties de wederzijdse engagementen i.h.k.v. het LEKP op te volgen en te stroomlijnen;
- Aan lokale besturen (en/of andere actoren) de beleidsmaatregelen, voorzien door de Vlaamse, Federale en Europese begroting, actief en stelselmatig te promoten die nuttig kunnen zijn om mee de doelstellingen van het LEKP te realiseren. Onder potentiële inbreng van de Vlaamse overheid (in hoofdstuk 4 van LEKP 1.0) wordt dit waar mogelijk geconcretiseerd;
- Ter bijkomende ondersteuning van de klimaatpactacties van de gemeenten die het Pact ondertekenen, in een extra jaarlijks budget van 10.000.000 euro, evenals een vast gedeelte van de vrij beschikbare middelen binnen het Vlaams klimaatfonds, te voorzien. Deze budgettaire engagementen kunnen aangepast worden in functie van het algemeen begrotingsbeleid.

Reeds aangenomen engagementen in het kader van LEKP 1.0

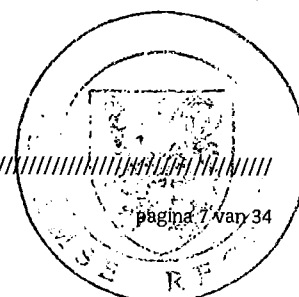

De Vlaamse overheid engageert zich om:

- De verhoogde doelstellingen voor het publiek patrimonium en mobiliteit (55% CO₂-reductie tegen 2030) alsook 3% jaarlijkse primaire energiebesparing is eveneens van toepassing op de Vlaamse overheid;
- Territoriaal coördinatorschap door Vlaanderen (VR 2022 2502) voor het Europese Burgemeestersconvenant om o.a. technische en strategische bijstand aan ondertekenende gemeenten te verlenen voor de ontwikkeling, uitvoering en monitoring van hun actieplannen voor duurzame energie en klimaat (SECAPS);
- Om concrete praktijkgerichte oplossingen voor drempels bij voortrekkersteden en -gemeenten die het LEKP 2.0 ondertekenen te ondersteunen, faciliteert ABB een Werkplatform. Overeengekomen drempels worden door de Vlaamse Regering frequent (minstens jaarlijks) opgevolgd per bevoegd beleidsdomein;
- Via het Netwerk Klimaat ondersteunt de Vlaamse overheid steden en gemeenten bij de opmaak van lokale warmteplannen en renovatiestrategieën. Naast de 'inspiratiekaart warmtezonerings' zullen alle steden en gemeenten weldra ook beroep kunnen doen op een 'startanalyse lokale renovatiestrategie'. Dit is een grafisch werkinstrument dat de lokale besturen zal helpen om prioriteiten te bepalen voor het lokale renovatie- en sloopbeleid;
- Verder bouwend op de start-analyse van het Netwerk Klimaat wordt een 'Wijkrenovatieool' aangeboden aan lokale besturen en hun partners om collectieve renovatietrajecten data gestuurd te concretiseren en op te volgen t.e.m. uitvoering. Deze tool kan een handig instrument zijn om de klimaattafels wijkgericht te organiseren;
- Versterking van de basisfinanciering van energiehuizen;
- De invoering van de 'Mijn VerbouwPremie' en de 'Mijn VerbouwLening' en de versterking van het noodkoopfonds. Zo wordt er gestreefd naar een evenwichtige mix van het activeren van privaat kapitaal door financieringsinstrumenten (premies (waaronder de EPC-labelpremie) en langlopende leningen met incentives voor diepgaande renovaties via het renteloze renovatiekrediet (via banken)), ontzorging (door energiehuizen en BENOvatiecoaches) en verplichtingen (zoals de niet-residentiële renovatieverplichting vanaf 1/1/22 en residentiële renovatieverplichting vanaf 1/1/23, publieke en overheidsgebouwen moeten een minimaal EPC-label behalen tegen 2028 en alle niet-residentiële gebouwen tegen 2030⁴);
- Blijvend in te zetten op het ondersteunen van de lokale besturen bij het realiseren van state of the art fietsinfrastructuur;

Nieuwe engagementen in het kader van LEKP 2.0

⁴ EPC NR besluit, VR 2021 0705 DOC.0489/1B15

De Vlaamse overheid engageert zich om:

- De noodzaak voor een taksshift tussen de energievectoren (elektriciteitsfactuur verlichten door kosten door te schuiven naar fossiele energiedragers) wordt door de Vlaamse Regering principieel erkend. Eerste stappen hiertoe zijn ondernomen (opkoop groenestroomcertificaten bij de netbeheerders, verlaging van de quotaverplichting bij de leveranciers, schrappen kost openbare verlichting, vergoeding REG-premies via de Vlaamse Veerkrachtmiddelen, de kost voor de minimale levering aardgas en kortingsbonnen elektrische huishoudtoestellen via het energiefonds). Het blijft desalniettemin de expliciete ambitie van minister Zuhal Demir, en de voltallige Vlaamse Regering, om de inspanningen continu verder te zetten zodat er zoveel mogelijk bijkomende kosten uit de elektriciteitsfactuur worden gehaald. Om een sociaal rechtvaardige taksshift vorm te geven wordt vanuit de Vlaamse Regering gedacht aan een uitzondering op de non bis in idem-wet. Een precedent hiervan vinden we terug in de gehanteerde methode voor de minerale olie. Hiervoor zal het overleg verder gezet worden met de Federale Overheid. Om de uitzondering op de non bis in idem-wet mogelijk te maken zal er een samenwerkingsovereenkomst tussen de Federale en Vlaamse Overheid uitgewerkt worden waarin afspraken gemaakt zullen worden over de contouren van deze sociaal rechtvaardige taksshift van elektriciteit naar de verschillende fossiele energiedragers. VVSG zal op de hoogte worden gehouden van de gemaakte vorderingen.
- Eind 2024 zullen het LEKP 1.0 en 2.0 geëvalueerd worden op het vlak van realisatie van de doelstellingen en voorziene financiering. Ook zullen we tegen dan meer zicht hebben op de uitvoering van een structurele taksshift (cfr. engagement hier boven). Op basis van deze analyse en na verder overleg met VVSG, kan hieruit een nieuw pakket voortvloeien met (additionele) financiering enerzijds en nieuwe engagementen anderzijds, waaronder de vraag om de bestaande heffingen op elektriciteitsmasten en sleuven van ELIA stop te zetten tegen 1/1/2026;
- Een eenmalige additionele budgettaire impuls voor LEKP 2.0 ondertekenaars van 22,5 miljoen euro voor de aangescherpte ambities van LEKP 2.0 te ondersteunen tijdens deze legislatuur. Deze middelen worden verdeeld als volgt: 8,75 miljoen euro voor 2022, 8,75 miljoen euro voor 2023 en 5 miljoen euro voor 2024. Deze engagementen kunnen binnen de perken van de daarvoor op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voorziene en beschikbare middelen en kunnen aangepast worden in functie van het algemeen begrotingsbeleid.

Nieuwe engagementen in het kader van LEKP 2.0

2 HET WAAROM EN HOE VAN HET LEKP 2.0

Het recente IPCC rapport (2022)⁵ en de ambitie van het Europese 'Fit for 55'-pakket⁶, heeft ertoe geleid dat we nu, een jaar na lancering van het eerste LEKP, al moeten nadenken over vervolgstappen. De CO₂-reducties gaan niet snel genoeg, klimaatverandering treft ons sneller en intenser dan verwacht en de keuzes die in dit decennium gemaakt worden, zullen bepalend zijn om de doelstelling van Parijs te halen en om de transitie naar een klimaatneutrale samenleving in te zetten.

Eind december 2020 legde de Europese Raad een bindende EU-doelstelling vast van een netto reductie van uitgestoten broeikasgassen in de EU van ten minste 55 % in 2030 ten opzichte van 1990. Vervolgens publiceerde de Europese Commissie op 14 juli 2021 haar 'Fit for 55'-pakket waarin voorgesteld wordt om de Belgische doelstelling aan te scherpen tot 47% tegen 2030 ten opzichte van 2005. Onderhandelingen over dit voorstel van aangescherpte doelstelling zijn lopende op Europees niveau. Op 5 november 2021 besliste de Vlaamse Regering over een reeks bijkomende Klimaatmaatregelen om minimaal 40% CO₂ te reduceren tegen 2030 t.o.v. 2005.

De Vlaamse regering voorziet in het voorjaar van 2023 een update van het VEKP 2021-2030. De nieuwe ambities die in dit LEKP 2.0 opgenomen zijn, zullen daar een onderdeel van uitmaken.

De effecten van de klimaatverandering worden steeds zichtbaarder en tegelijk ook meer en meer confronterend: de ontregeling van het klimaat vergroot de kans op extreme weersomstandigheden, waaronder ook droogte⁷ of extreme regenval. Die extreme weersomstandigheden kunnen potentieel veel mensen treffen en kunnen potentieel een zeer grote economische impact⁸ hebben. Daarbovenop kon niemand de Oekraïne-crisis en de ontspoorde energieprijzen van 2022 voorspellen. We gaan onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen doeltreffend afbouwen en dat opent nieuwe deuren. Een krachtig klimaatbeleid omhelst naast grote uitdagingen ook voordelen m.b.t. een inclusieve, economisch florierende en veelzijdige samenleving die het welzijn bevordert voor ons allen.

Uiteraard hoeven we vandaag niet van 0 te beginnen. 293 lokale besturen gingen van start met de eerste versie van het LEKP. 64 stakeholders⁹ geven aan de lokale besturen te willen ondersteunen in deze uitdaging en maken daar op het terrein elke dag al werk van. Deze dynamiek heeft een brede waaier van acties op gang getrokken. De merite van het LEKP 1.0 is dat we de klimaatuitdaging weg van het abstracte en overweldigende hebben getrokken en deze in plaats daarvan concreet en mobiliserend hebben gemaakt. De tastbare streefdoelen maken dat iedere burger, vereniging of bedrijf zichzelf de vraag kan stellen: wat kan ik, op mijn perceel of binnen mijn bereik, betekenen voor deze doelstellingen? Ook hanteert het LEKP een complementaire focus op de realisatie van de doelstellingen om via collectieve oplossingen de nodige versnelling te creëren. Zo treden steeds meer partners en bredere

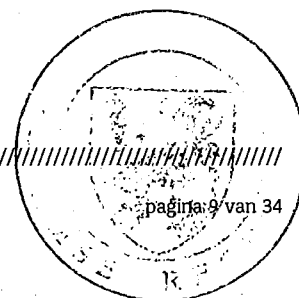
⁵ [Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability | Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability \(ipcc.ch\)](#)

⁶ [Fit for 55 - The EU's plan for a green transition - Consilium \(europa.eu\)](#)

⁷ Eén van de verklarende mechanismen hiervoor is dat wanneer de temperatuur toeneemt de warmere lucht meer waterdamp kan bevatten vooraleer ze verzadigd raakt, en het langer zal duren vooraleer het regent. Eens het regent kan de intensiteit wel sterker zijn, met verhoogde kans op overstromingen.

⁸ Zo werd de schade ingeschat door een studie van Minister Peeters wanneer eenzelfde neerslag zou vallen in Vlaanderen als de waterbom die in juli 2021 viel in de Vesdervallei in Wallonië. Er zouden ongeveer 86.000 woningen getroffen worden en de totale schade zou oplopen tot 8,1 miljard euro.

⁹ Een overzicht vind je op <https://www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/ondersteuners-klimaatpact>

groepen binnen de samenleving aan boord. Ook het Europese niveau, bij monde van Vicevoorzitter van de Europese Commissie Frans Timmermans, beaamt dat het belang van de lokale dynamiek erg enthousiasmerend kan werken en verspreidt het LEKP als goed voorbeeld over Europa¹⁰.

Deze koers zetten we verder, maar we moeten eveneens voor ogen houden dat de systemische transitie richting de 2050-doelstellingen zich ook voldoende voltrekt. Daarom is de focus van dit LEKP 2.0 duidelijk: we gaan onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen versneld afbouwen, wijk per wijk en sector per sector. Het is geen gemakkelijke boodschap om te brengen dat 'de quick wins' niet volstaan. Per gebouw of voertuig op zoek gaan naar beperkte efficiëntiewinsten zal ons niet tijdig naar een fossielvrije uitkomst brengen. De kans op lock-in risico's, kosteninefficiëntie en aanhoudende afhankelijkheid van fossiele brandstoffen dient vermeden te worden. We richten de verhoogde ambities voor die reden voornamelijk op de mitigatiewerven en kiezen voor een additionele ambitie binnen energiebesparing, fossielvrije gebouwen en mobiliteit, waaronder een uitgebreide laadinfrastructuur¹¹.

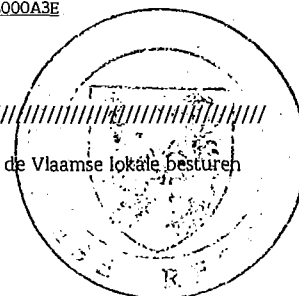
Aanbeveling uitvoering CO2-reductiedoelstelling in het publiek patrimonium en de vloot

Publieke gebouwen hebben een belangrijke voorbeeldfunctie. Het is sterk aan te raden om in eerste instantie werk te maken van een vastgoedstrategie, waar verschillende vragen beantwoord worden zoals: welke gebouwen wil je op lange termijn bijhouden en welke gebouwen kunnen afgestoten worden? Zie hiervoor de templates die ter beschikking worden gesteld door het SURE2050 project, die door 102 publieke organisaties in Vlaanderen gebruikt worden. Door de ruimtes meer multifunctioneel en optimaler te benutten kan een lokaal bestuur gebouwen verkopen, waardoor er financiële ademruimte komt om het strategisch (bij te houden) patrimonium diepgaand te kunnen renoveren. Bij dat strategisch patrimonium is het vervolgens kostenefficiënter om in één beweging voldoende ver te springen richting fossielvrije gebouwen, dan in verschillende rondes te renoveren. De 2030 doelstelling, in dit LEKP 2.0 op -55% t.o.v. 2015 vastgelegd, kan bijgevolg geïnterpreteerd worden als een equivalent deel van de gebouwen (te berekenen op basis van CO2 uitstoot van het eigen patrimonium, maar bijvoorbeeld (indicatief): 20 gebouwen op een eigen patrimonium van 50 gebouwen) meteen fossielvrij te renoveren. Hetzelfde geldt voor de uitbreiding naar mobiliteit, waarbij ook minstens de helft van de verplaatsingen op fossielvrije basis afgelegd wordt tegen 2030. Deze aanpak genereert minder risico's op lock-in's en meer garanties voor het behalen van de eindmeet.

Terzelfdertijd ligt de focus van dit LEKP 2.0 meer op de synergiën tussen de werven die met een kwalitatieve ruimtelijke bril, gezamenlijk geïmplementeerd kunnen worden op wijkniveau. Deelmobiliteit zorgt bijvoorbeeld voor minder parkeerbehoefte waardoor we kunnen ontharden en vergroenen (stedelijke natuur). Dit gekoppeld aan een wijkrenovatie waar ook bomen, natuurperken, regenwateropvang en gevelgroen wordt voorzien, kan voor een transformatie van de wijk zorgen. Dit leidt dan tot een evolutie richting een grotere verbinding en cohesie in de wijk; waar mensen fier worden op hun gezamenlijke inzet voor klimaattransitie.

¹⁰ Herbekijk de boodschap van Frans Timmermans gericht aan de LEKP-ondertekenaars op <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/lekp>

¹¹ In april 2022 werd de Vlaamse CPT-visie gepubliceerd, waar Vlaanderen kiest voor drie aanvullende strategieën bedoeld voor de uitrol van de laadinfrastructuur. Meer info vind je hier: CPT-Visie 2030 via <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/608A8713364ED9008000A3E>

Om concrete praktijkgerichte oplossingen voor drempels bij voortrekkersteden en -gemeenten die het LEKP 2.0 ondertekenden te ondersteunen, faciliteert ABB een Werkplatform. Dit initiatief zet in op meer samenwerking tussen lokale besturen en kennispartners (waaronder Team Vlaams Bouwmeester, Netwerk Klimaat, Team Stedenbeleid, Kenniscentrum Vlaamse Steden, Stroomgroepen en talloze andere Vlaamse entiteiten en organisaties) over gedeelde uitdagingen en doorbraken betreffende een wijkgerichte, fossielvrije aanpak. Er was reeds het engagement van de Vlaamse Regering om actief aan de slag te gaan met overeengekomen drempels door lokale besturen op vlak van de vier werven. Er zal samen met de ondertekenaars van het LEKP 2.0 een traject worden opgestart om op basis van de door hen geformuleerde drempels een dergelijk complementair werkplatform te faciliteren.

Enkele voorbeelden:

- Een doordacht laadplan gekoppeld aan een visie over parkeren in de toekomst en de modal shift in de betreffende wijk/stadsdeel,
- Huurders/verhuurders ('split incentive') problematiek en het onderzoek naar zgn. gebouwgebonden financiering,
- Energiearmoede aanpak,
- Organisatie van ontzorging (energiehuizen, ESCO's) en collectieve investeringsmodellen bij wijkrenovatieprojecten.

Daarnaast zijn er zoals aangehaald 64 ondersteunende organisaties die klaar staan om lokale besturen bij hun realisaties te ondersteunen. Gezien de pandemie in het voorbije jaar een stokje stak voor het ondertekeningevent met 'ondersteunersmarkt', bekijken we momenteel de mogelijkheid voor concrete werkconferenties waarbij vraag en aanbod, denken en doen, ... gematcht wordt. Want ook hier hopen we met het LEKP de verbinding tussen de verscheidenheid aan partners en de lokale besturen te versterken om zo de aanwezige kennis en expertise optimaal te benutten. De aanwezigheid van een grote groep expertorganisaties die het LEKP mee hebben ondertekend biedt hier voor veel kansen.

Ook de invulling van de samenwerking tussen lokale besturen heeft meer vorm gekregen in het voorbije jaar. Talloze intergemeentelijke samenwerkingsverbanden hebben zich concreet georganiseerd op het uitrollen van lokale acties die kaderen binnen de realisatie van het LEKP 1.0. Zoals reeds gesteld, kan de behoefte in de ene gemeente aan extra elektrische deelsystemen groter zijn dan vooropgesteld en de ruimte voor het planten van bomen tegelijk beperkt zijn. In een buur- of nabijgelegen gemeente(n) kan dit net omgekeerd zijn. Een doelstelling van de vier werven die in de ene gemeente zo praktisch onmogelijk lijkt, kan door samenwerking met een aangrenzende gemeente veel kostenefficiënter en dus tevens vlotter haalbaar zijn. Indien aangrenzende gemeenten van nature zeer gelijklopende karakteristieken hebben, kan er ook in een wijdere omgeving worden samengewerkt.

Tot slot heeft het Netwerk Klimaat (VVSG) het voorbije jaar haar rol als partner voor het LEKP 1.0 op twee assen actief opgenomen:

1. Het verspreiden van goede praktijken en kennis

Door een reeks webinars over het LEKP en haar werven, zette het Netwerk Klimaat heel wat goede voorbeelden in de kijker. Ook in de komende jaren gaan we meer lokale besturen samenbrengen om van elkaar te leren. Dankzij de operationele goede praktijkendatabank, wordt deze kennis ook beter ontsloten: [VVSG Kennisnetwerk](#). Tot slot worden veelgestelde vragen bijgehouden over de werkwijze van het LEKP: [Veelgestelde vragen klimaatpact \(vvsg.be\)](#).

2. Het detecteren van hindernissen

Reeds vanaf LEKP 1.0 werd de nadruk gelegd op een constructieve wisselwerking tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Hindernissen die gedetecteerd worden bij de implementatie van de vier werven worden best zo vroeg mogelijk opgepikt, op het geëigende niveau aangekaart en zoveel mogelijk weggewerkt. In 2022 heeft Netwerk Klimaat een overzicht gegeven¹² van gedetecteerde hindernissen. Deze worden verwerkt in een Vlaamse 'Drempelnota' in samenspraak met de trekkende entiteit van het bevoegde beleidsdomein. 6-maandelijks wordt een update voorzien van de voortgang binnen deze drempels. Via het webformulier van Netwerk Klimaat kunnen lokale besturen hier input voor leveren: [Hindernissen Lokaal Energie- en Klimaatpact \(office.com\)](#)

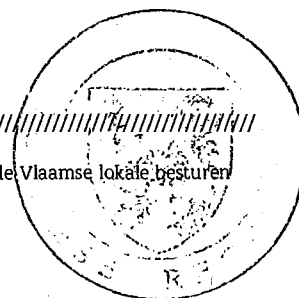
Concreet voorbeeld van nieuwe vormen van samenwerking: Klimaattafels 2.0

Samen met intercommunale DDS, ABB en het Netwerk Klimaat testen we een nieuwe vorm van participatieve en activerende klimaattafels uit. Dit door zo veel mogelijk LEKP-ondersteuners, burgers, bedrijven, jeugdverenigingen en allerhande lokale organisaties op zoek te laten gaan naar hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de LEKP werven. Vervolgens gaan ze in overleg met het lokaal bestuur met het oog op het creëren van koppelkansen ('win-win's): hoe kunnen de engagementen vermeerderd worden als beide partijen er nog een schepje bovenop doen?

Voorbeelden voor lokale besturen:

- Lokaal bestuur investeert in vernieuwing spelelement van een residentiële wijk wanneer een wijkactie resulteert in het aanleggen van geveltuinen of het opstarten van deelmobiliteit;
- Wanneer een jeugdbeweging een actie organiseert om voor elk lid een boom te planten, springt het lokaal bestuur bij om te investeren in een mobiele pv-installatie voor op kamp.
- Lokaal bestuur biedt logistieke, communicatieve of organisatorische ondersteuning voor de lokale natuurvereniging om voldoende helpende handen te vinden voor de bebouwsingswerken.

¹² Zie [20220407_Knelpuntennota klimaatbeleid lokaal energie_def.pdf \(vvsg.be\)](#)

3 AANVULLING OP DE 4 CONCRETE WERVEN

Aanvullingen t.o.v. het LEKP 1.0 worden in het vet gezet.

3.1 WERF 1: LATEN WE EEN BOOM OPZETTEN (VERGROENING)

3.1.1 Doelstelling 2030

- Eén boom extra per Vlaming tegen 2030 (+6,6 miljoen bomen extra vanaf 2021 t.e.m. 2030)¹³
- 1/2de meter extra haag of geveltuinbeplanting per Vlaming tegen 2030 (+3.300 km extra vanaf 2021 t.e.m. 2030)
- Eén extra natuurgroenperk per 1000 inwoners tegen 2030 (= 6.600 perken van 10 m² vanaf 2021 t.e.m. 2030)¹⁴

Bomen, hagen, geveltuinen en perken die i.h.k.v. deze doelstelling worden opgevolgd worden geteld vanaf 2021 tot 2030 en kunnen gezamenlijk (met verschillende lokale besturen) worden gerealiseerd, waarbij – als gemiddelde- bovenstaande streefcijfers worden gehaald.

3.1.2 Meerwaarde burger

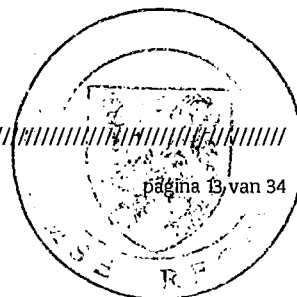
- Groenblauwe dooradering
- Hittestress verminderen door schaduw- en koelplekken
- Biodiversiteit bevorderen
- Gezondere lucht
- Groener uitzicht (visueel aantrekkelijk)

3.1.3 Meerwaarde lokale overheid

- Gezondere en aangename leefomgeving
- Voorbeeldrol kan belangrijke lokale katalysator zijn
- Acties kunnen inwoners verbinden
- Acties kunnen zorgen voor extra tijd die vrijkomt bij technische dienst (natuurgroenperk vraagt minder onderhoud)
- Korte keten kan worden gestimuleerd

¹³ Betreft bomen die op een oppervlak staan dat NIET aan de minimumvereisten qua oppervlakte van minimaal 10 m (breedte) x 10 m (lengte) voldoet dewelke nodig is om als bos te worden beschouwd in het kader van de bosdoelstellingen van de Vlaamse Regering. Bomen geplant ten gevolge van compensatieverplichtingen worden niet meegeteld. Bomen kunnen zowel op publiek als privaat terrein worden aangeplant.

¹⁴ Vandaag zijn er veel perceeltjes, parkjes en perkjes die op een klassieke manier worden beheerd. Kort gemaaid gras met eventueel wat perkplantjes. Door te zorgen dat je minder maait en dat er bv. veldbloemen of specifieke planten komen, kan je hier kleine oerwoudjes voor biodiversiteit van maken. Denk aan ruimte bij rotondes, braakliggende terreinen naast publieke gebouwen en recreatiegebieden. Het heeft meteen het voordeel dat het minder mankracht en uren werk vraagt om dit te onderhouden en beheren in vergelijking met een klassiek perk.

3.1.4 Potentiële inbreng lokale overheid

- Initiatiefnemer of facilitator van verschillende acties. Denk aan terbeschikkingstelling of begeleiding rond plaatsing van, bij voorkeur streekeigen, bomen, tegeltuinen, tuinstraten, volkstuinten, bloemenweides, plantgoed en hagen, het faciliteren van voedsel- of plukbossen, het voorzien van speelbossen, eekhoornactiviteiten (eerst zaden (bv. eikels, beukennoten,...) verzamelen en nadien zaaien i.p.v. planten) en het voorzien van natuurbegraafplaatsen.
- Faciliteren kan de vorm aannemen van financiële of logistieke ondersteuning, technische knowhow en gronden verwerven of ter beschikking stellen.
- Opmaak van een lokaal adaptatieplan (onderdeel van het Burgemeestersconvenant 2030) waarin acties met betrekking tot (duurzame) vergroening in functie van groenblauwe dooradering structureel verankerd worden en doelbewuste keuzes gemaakt worden (welke beplanting of natuurontwikkeling, welke locatie,... in functie van hitte bestrijding, wateropvang en -infiltratie en rekening houdend met biodiversiteit) en rekening houdend met de socio-economische impact.
- Via samenwerking met de Vereniging Voor Openbaar Groen (VVOG), de Regionale Landschappen of andere actoren kan er meer advies en kennis verspreid worden.

3.1.5 Potentiële inbreng Vlaamse overheid

- Aanpassingen aan de regelgeving
- Terbeschikkingstelling modelreglementen (bv. natuurgroenperken of natuurtuinen (cfr. initiatief van ANB en Dep. Omgeving)
- Kennisdeling door 'Kenniscentrum stedelijke natuur' (samenwerking van AG Vespa stad Antwerpen, Natuurpunt, ANB en dOMG). Ook dit kan helpen bij het opstellen van een lokaal (stedelijk) adaptatieplan.
- Aanvullen van de erfgoedatlas of andere bestaande instrumenten met een deel over stedelijke landschappen.

3.1.6 Bijdrage aan het Vlaams energie- en klimaatplan 2030

- Bomen, hagen en natuurgroenperken zijn belangrijke maatregelen in het kader van LULUCF, m.a.w. het behoud van koolstof in bodem. Vlaanderen engageert zich tot de no debit rule, nl. dat de koolstof in de bodem op hetzelfde niveau wordt gehouden.

3.2 WERF 2: VERRIJK JE WIJK (RENOVATIE, HERNIEUWBARE ENERGIE)

3.2.1 Doelstelling 2030

- 50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties¹⁵ per 1.000 wooneenheden vanaf 2021 t.e.m. 2030¹⁶ waarvan 25 fossielvrije¹⁷ renovaties.
- 50 per 1.000 wooneenheden worden uitgenodigd voor een klimaattafel¹⁸ ter bespreking van een wijkgerichte aanpak (met een focus op de verduurzaming van de warmtevraag en de synergie tussen de vier werven) voor einde 2024.
- 1 coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030 die samen voor een totaal geïnstalleerd vermogen zorgen van 216 MW vanaf 2021 t.e.m. 2030 (+12.000 projecten in 2030¹⁹)

3.2.2 Meerwaarde burger

- Opwaardering woonst, verhoging waarde op vastgoedmarkt voor verkoop en verhuur
- Optimalisering kapitaal want rendement hoger dan op spaarboekje en meer zekerheid t.o.v. (huidige) financiële markten
- Structurele verlaging energiefactuur
- Woon- en wijkcomfort omhoog door zowel energetische ingrepen als meer vergroening en ontharding in de wijk.
- Weinig zorgen omwille van begeleiding
- Participatie projecten: verhoogde betrokkenheid, kennisdeling en eigenaarschap in lokale hernieuwbare energie

3.2.3 Meerwaarde lokale overheid

- Detecteren en vastpakken van energie-armoede
- Optimale synergiën tussen de verschillende werven op wijkniveau en stijging aantrekkelijkheid en leefbaarheid gerenoveerde wijken (extra indien ook aanpak openbaar domein (bijv. stoep en fietsstroken) en vergroening.
- Wijkgerichte aanpak is verbindend voor buurtbewoners (sociale cohesie)

¹⁵ Een energiebesparende renovatie equivalent bestaat uit één van volgende maatregelen: dak-, zolder-, vloer-, gevelisolatie, hoogrendementsbeglazing, zonneboiler, ventilatiesysteem, een warmtepomp en -boiler. Deze kunnen worden gestimuleerd door de 'burenpremie voor een collectieve renovatieproject' en zijn al dan niet het gevolg van de organisatie van klimaattafels, renovaties gerealiseerd dankzij het noodkoopfonds en alle andere collectief georganiseerde renovaties zoals i.s.m. VME's, voor appartementsgebouwen. Een renovatie is collectief georganiseerd als er 10 wooneenheden deelnemen (moet niet verplicht geografisch afgebakend zijn) of wanneer de VME er toe beslist.

¹⁶ Lokale besturen staan het dichtst bij de burger. Zij zijn dan ook het best geplaatst om via participatieve trajecten, zoals bv. klimaattafels, de burger te overtuigen om mee te stappen in bv. wijkrenovatieprogramma's op basis van een ontzorgende aanpak. Op deze manier wordt niet enkel gefocust op het ondersteunen van renovatie bij eigendomsoverdracht, maar ook op renovaties bij 'zittende' eigenaars.

¹⁷ Fossielvrije renovaties worden in dit kader beschouwd als woningen die in hun energiebehoefte voor verwarming, koelen en sanitair warm water worden voorzien via een elektrische warmtepomp (eventueel aangevuld met een warmtepompboiler of zonneboiler) of via de aansluiting van een energie-efficiënt warmtenet (zoals gedefinieerd in energiebesluit – artikel 1.11, 32/1°, a), b) en c). Behalve elektriciteit - die in functie van het energiecontract (deels) van niet-hernieuwbare oorsprong kan zijn -, worden geen andere fossiele brandstoffen gebruikt.

¹⁸ Een klimaattafel houdt in dat de bewoners van een wijk worden uitgenodigd om na te denken over hun wijktransformatie aan de hand van een concreet plan op maat van de wijk: minder energie verbruiken, meer hernieuwbaar opwekken, koppeling met duurzame mobiliteit, meer gevelgroen en ontharding. Zo wordt er gestreefd naar een optimale synergie tussen de verschillende werven van dit Pact, zonder de focus op renovaties uit het oog te verliezen. Er is geen minimum aantal aanwezigen per klimaattafel, maar uiteindelijk worden voor het einde van 2024 50 per 1.000 huishoudens uitgenodigd om een klimaattafel.

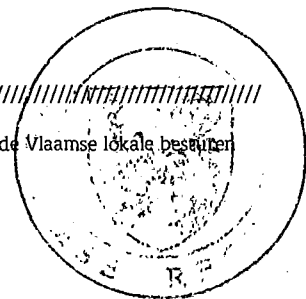
¹⁹ 12.000 projecten van 18 kWp ligt aan de basis van de inschatting voor 216 MW tegen 2030. Binnen en tussen gemeentes kunnen kleinere projecten geclusterd worden. Referentie is het aantal opgeleverde projecten geregistreerd op de Energiekaart (Energiesparen.be) tegen einde 2020.

- Private tertiaire gebouwen alsook lokale overheidsgebouwen, **scholen, zorginstellingen, cultuur- en sportvoorzieningen kunnen eveneens betrokken worden in een (fossielvrije) wijkrenovatie en participeren in duurzame energieprojecten.** Hun complementair gebruiksprofiel (verschillende openingsuren) kan een opportuniteit voor lokaal opgewekte hernieuwbare energie vormen (bv. via model van energiedelen). **Publieke gebouwen worden idealiter mee opgenomen in een lange termijn vastgoedstrategie t.a.v. de doelstelling -55% CO₂ tegen 2030. Deze doelstelling wordt op entiteit- en niet op gebouwniveau bekeken, waardoor best een aandeel van de publieke gebouwen gerenoveerd wordt tot fossielvrij, om een zo kostenefficiënt mogelijke realisatie van de lange termijn doelstelling te bekomen.**
- Participatie in duurzame energieprojecten kan verhoogd worden (naast zon en wind ook warmtenetten, biomassa, waterkracht, ...) waardoor draagvlak voor energietransitie stijgt
- Educatief effect indien zonnepanelen op bv. Schoolgebouwen

3.2.4 Potentiële inbreng lokale overheid

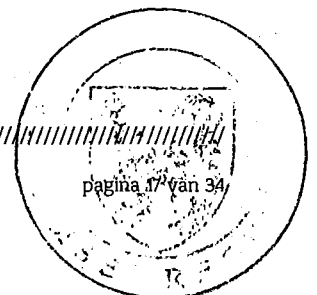
- Ontzorging door:
 - Organisatie klimaat Tafels gericht op concrete realisaties op het terrein zoals wijkrenovaties
 - **Voor zones, wijken of projecten kan het lokale warmteplan op een participatieve manier verder worden ingevuld: zie 2.3 warmtegids**
https://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/Warmtegids_2022-03-30.pdf
 - **Wanneer een toekomstige aansluitpremie op bestaande warmtenetten wordt voorzien door de Vlaamse Regering, kan een lokaal bestuur drempels wegwerken per wijk en collectieve aansluitcampagnes organiseren.**
 - Gerichte oproepen voor deelname 40-tal huizen van een bepaald bouwjaar gekoppeld aan een modelrenovatie traject (VCB)
 - Samenbrengen publieke en privépartners aan renovatietafel, inclusief derdebetalersysteem aanbieders, ESCO systemen (prestatiecontracten) en banken
 - Ondersteunen benutten van sleutelmomenten voor de juiste graad van (diepgaande) renovatie
 - Inschakelen renovatiecoach (aanvulling op bestaande subsidie VO – **collectieve renovatie begeleidingspremie, masterplan voor VME's**)
 - Bestaande ondersteuning door lokale Energiehuizen, woonloketten en partnerorganisaties (zoals provinciale Steunpunten Duurzaam Wonen en Bouwen, vzw's...) versterken door verbeterde onderlinge samenwerking en toegankelijke en efficiënte dienstverlening aan de burgers via een eengemaakt woon-en energieloket. Aan dit loket kunnen burgers terecht voor al hun vragen i.v.m. wonen en energie en krijgen ze afspraken voor energieadvies en renovatiebegeleiding aan huis.
- Fiscale maatregelen (verlaging OV (voor enkele jaren)) of premies voor investeringen te stimuleren
- Gemeentelijke reglementering en stedenbouwkundige verordeningen aanpassen zodat extra verdiep mogelijk is

- Aanpassing verkavelingsvoorschriften aan EPB-eisen (bijv. dakgoothoogte van 6 meter werkt energetische renovatie tegen (dikkere isolatie nodig))
- Lasten gekoppeld aan vergunningen actualiseren en volwaardig hoofdstuk blauwgroene dooradering invoegen zonder nodeloze drempels te verhogen
- Het ter beschikking stellen van containers bij werken
- Terbeschikkingstelling publiek patrimonium (direct of indirect beheerd door lokale overheid zoals scholen, OCMW, kerkfabriek,) en infrastructuur aan coöperatieve vennootschappen voor zonne-, wind- en energiebesparingsprojecten. Gemeente neemt groene stroom lokaal af. Burgercoöperatie plaatst, financiert, monitort en beheert de installaties. Na 20 jaar wordt installatie overgedragen aan gemeente. Idem voor cultuurhuizen, zorgpatrimonium, lokale verenigingen, ...
- Verhogen draagvlak voor windenergie door bv. het actief verlenen van objectieve informatie
- Burgerparticipatie kan element van beoordeling zijn voor aanbestedingen in duurzame energieprojecten (zon, wind, waterkracht, biomassa, energiebesparing en warmtenetten)
- Toekomstige deelname het faciliteren van lokale energiegemeenschappen (energiedelen op wijkniveau, stimuleren van deelname van lokale bedrijven(-terreinen), ...)

3.2.5 Potentiële inbreng Vlaamse overheid

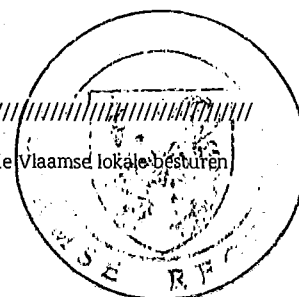
- De burenpremie voor collectieve renovatieprojecten wordt verder versterkt:
 - <https://www.vlaanderen.be/burenpremie-voor-collectief-renovatieproject>
- Stimulansen worden gecreëerd voor de renovatie van appartementen door het voorzien van totaaladvies via de opmaak van een masterplan rond **BENOVatie (oproep in de zomer van 2022)**. Met de invoering vanaf juli 2022 van de Mijn Verbouwlening krijgen **VME's** ook toegang tot renteloos krediet dat een lange looptijd (tot 25 jaar) combineert met substantiële leenbedragen (60.000 euro voor het gebouw, aangevuld met 25.000 euro per wooneenheid).
- **Aansluitpremie voor bestaande warmtenetten (2023)**
- Versterking van het rollend fonds met 40 miljoen € (2021-2022 in kader van Relanceplan) voor de energetische renovaties van noodkoopwoningen:
 - <https://www.energiesparen.be/noodkoopwoningen/projectoproepen>
 - Update voor een herziening van dit instrument is lopende. De Vlaamse Regering keurde intussen een **verhoging van het maximaal leningsbedrag van € 30.000 naar € 50.000 en een verlenging van de maximale looptijd van 20 naar 25 jaar principieel goed.**
- Faciliterend kader voor lokale energiegemeenschappen wordt verder uitgewerkt waarbinnen burgers, lokale overheden en ondernemingen zich kunnen organiseren voor activiteiten zoals financiering, productie, flexibilitiediensten, energiedelen, energieopslag, energie efficiënte diensten, ...
 - **Uitbreiding Call Groene Stroom 2022-2024 met 10 miljoen euro voor specifieke subcategorieën voor energiedelen binnen appartementsgebouwen en energiegemeenschappen (Call groene stroom - Energiesparen).** De middelen zullen geveild worden, tweemaal: een eerste maal in oktober 2022.
 - **Toekenning van werkingsmiddelen aan REScoop Vlaanderen** voor de ondersteuning van de werking rond energiegemeenschappen.

- De Vlaamse Overheid maakt zelf werk van energiebesparing in het eigen patrimonium (3% primaire energiebesparing per jaar, koolstofneutraal patrimonium tegen 2045). Entiteiten werken o.a. samen met het Facilitair Bedrijf en VEB om vastgoedstrategieën, aparte investeringen en energieprestatiecontracten op te maken.
- Werking Vlaamse energiehuizen (inclusief verstreken energieleningen-bestaand)
 - <https://www.mijnenergiehuis.be/homepage>
 - **Versterking basisfinanciering van Energiehuizen:** de verhoging van de middelen voor de financiering van de Energiehuizen van 4,886 miljoen euro in 2021, naar 6,486 miljoen euro in 2022 en naar 8,086 miljoen euro in 2023 en 2024 werd principieel goedgekeurd.
- Renovatie- en energie-premies (verhoogd)
 - Vanaf 1 oktober 2022 kan **de Mijn VerbouwPremie** voor renovatie én energiebesparende investeringen via één online loket worden aangevraagd voor investeringen uitgevoerd vanaf januari 2022. Afhankelijk van het inkomen loopt de tussenkomst op tot 50% van de facturen (excl. btw) voor doelgroep²⁰ 3 en 35% voor doelgroep 2.
 - <https://apps.energiesparen.be/subsidies/subsidiemodule>
- Verhoogde isolatiepremie voor werken gelijktijdig met asbestverwijdering
 - <https://www.energiesparen.be/nieuws/nieuwe-stimuli-voor-de-bouwsector-voor-wie-gaat-renoveren>
- Algemene labelpremie:
 - <https://www.vlaanderen.be/epc-labelpremie-bij-energie-renovatie>
 - Zie ook: de EPC-labelpremie voor alle eigenaars
 - <https://www.energiesparen.be/nieuws/nieuwe-stimuli-voor-de-bouwsector-voor-wie-gaat-renoveren>
- Renteloos renovatiekrediet en energielening+ voor alle nieuwe eigenaars:
 - <https://www.energiesparen.be/renteloos-renovatiekrediet>
 - <https://www.energiesparen.be/nieuws/nieuwe-stimuli-voor-de-bouwsector-voor-wie-gaat-renoveren>
 - Algemeen: focus op de transactiemomenten (eigendomsoverdracht) als belangrijk sleutelmoment voor diepgaande renovaties te stimuleren
- De huidige 0%-energielening wordt omgevormd tot **de MijnVerbouwlening** waarbij ook het toepassingsgebied wordt verruimd o.b.v. inkomensdoelgroepen en categorieën van werken (voor energetische werken en werken gericht op woningkwaliteit). Het ontleningsbedrag en de looptijd van de lening worden verhoogd tot 60.000 euro en verlengd tot 25 jaar.

²⁰ Afbakening doelgroepen op inkomen:

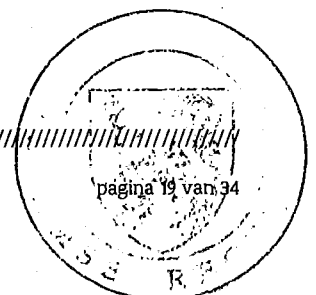
Inkomensgrenzen 2022	Doelgroep 1 Inkomen vanaf	Doelgroep 2 Inkomen tot	Doelgroep 3 Inkomen tot
Alleenstaande met 1 ptl of koppel zonder persoon ten laste	>€ 65.960	<=€ 65.960	<=€ 46.170
Verhoging per persoon ten laste (ptl)	+ € 3.700	+ € 3.700	+ € 3.700
Alleenstaande	>€ 46.170	<=€ 46.170	<=€ 32.980

- Inkomen gerelateerde doelgroepen: midden (doelgroep 2) en lagere inkomens (doelgroep 3).
- Verhuurders; mits lagere huurprijs of sociaal verhuur (beide minstens 9 jaar).
- Steun voor zonne-installatie kleiner van 10 kW via premies (nieuw vanaf 2021):
 - <https://www.energiesparen.be/zonnepanelen/premie>
- Steun voor zonne-installaties boven 25 kW via projectoproep (nieuw vanaf 2021):
 - <https://www.energiesparen.be/call-groene-stroom>
- Voldoende aandacht om de capaciteit van de bouwsector te versterken via gerichte opleidingen (cfr. Pact for Skills **en actieplan capaciteit bouw aangekondigd in het VEKP**)
- Faciliterend kader blijven uitwerken voor de uitvoerende sector (bouwnijverheid, architecten, ESCO's, ...) te laten innoveren en groeien. Een voorbeeld is het stimuleren van bouwteams ('one stop shops'): door samenwerking van aannemers en architecten wordt kennis geclusterd, snelheid gemaakt en transactiekosten verlaagd.
- Verspreiden van kennis betreffende '**klimateprestatiecontracten**'; diepgaande renovaties en hernieuwbouw met resultaatverbintenissen naar resterend energieverbruik en CO2-uitstoot toe:
 - De rondetafel over klimateprestatiecontracten die plaatsvond op 27 april 2022, i.s.m. VVSG
 - Voor DBFM-E: Omslag Energie-efficiëntie.pdf (vlaanderen.be)
 - Voor OEPC: ESCO charter en Energieprestatiecontract | VEB - Efficiënt in energie
- De **Wijkrenovatietool** zal verschillende databronnen integreren met instrumenten (zoals de inspiratiekaart warmtezonering en de daaruit (op termijn) volgende lokale warmteplannen) om collectieve renovaties van A tot Z te faciliteren. Naast het inzichtelijk en toegankelijk maken van het hernieuwbare energiepotentieel alsook de energie- (waaronder warmte)vraag, worden concrete renovatietrajecten voorgesteld en opgevolgd t.e.m. de uitvoering van de werken. De verschillende stakeholders in een collectief renovatietraject zullen zo transparant vat kunnen houden op het proces. De wijkrenovatietool zal ook toegevoegd worden als authentieke bron voor het Pactportaal en waar nodig wordt de link gelegd met het traject richting geïntegreerde woon- en energieloketten.

3.2.6 Bijdrage aan het Vlaams energie- en klimaatplan 2030

- De collectief georganiseerde energiebesparende renovaties (50 per 1.000 wooneenheden in 2030) komt ruw ingeschat overeen met de realisatie van een jaarlijkse bijkomende finale energiebesparing van 555 GWh in 2030. Deze besparing zal bijdragen tot de realisatie van het reeds goedgekeurde VEKP en de lange termijn renovatiestrategie.
 - **De aanscherping tot 25 fossielvrije renovaties komt ruw ingeschat neer op een bijkomende jaarlijkse finale energiebesparing van 1.367 GWh.**
- Extra coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030 (+12.000 projecten). Uitgaande van een gemiddelde grootte van deze zonne-energieprojecten zouden deze 12.000 projecten goed zijn voor een bijkomend vermogen van (minstens) 216 MW. Deze besparing zal bijdragen tot de realisatie van het reeds goedgekeurde VEKP en de lange termijn renovatiestrategie.

3.3 WERF 3: ELKE BUURT DEELT (KOOLSTOFVRIJE (DEEL)MOBILITEIT) EN IS DUURZAAM BEREIKBAAR

3.3.1 Doelstelling 2030

- Per 1.000 inwoners 1 'toegangspunt'²¹ voor een (koolstofvrij) deelsysteem tegen 2030 (=6.600 toegangspunten)
- Per 100 inwoners 1,5 laadpunt tegen 2030 (=99.000 laadpunten²²)
- 1 m nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad extra per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030²³

3.3.2 Meerwaarde burger

- Kapitaalbenutting optimaliseren: kosten terwijl auto gemiddeld 96% van tijd geparkeerd staat
- Minder zorgen: geen administratieve lasten, geen onderhoudskosten, etc.
- Flexibiliteit (keuze auto, geen parking zoeken)
- Behoud comfort van wagen ter beschikking (hoe meer locaties, hoe beter)
- Keuzevrijheid gebruik systeem, geen verplichting
- Uitbreiding zorgt voor toegankelijkheid auto's voor iedereen
- Veilige en vlotte fietsverbindingen zorgen voor minder autoverkeer

3.3.3 Meerwaarde lokale overheid

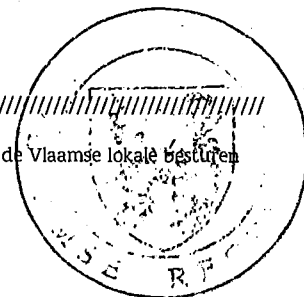
- Ruimtebeslag verminderen (parkeerplaatsen in Vlaanderen nemen 24.000 hectare in (meer dan Antwerpen, incl. de haven))
- Modal shift, die wordt versterkt door link met Hoppinpunten. 1 deelwagen vervangt 4 tot 10 private wagens.
- Mental shift, burgers denken na over alternatieven
- CO2-reductie, properdere lucht en stillere wagens (koolstofvrij)
- Toegankelijkheid mobiliteit voor alle burgers
- Deelsystemen aan de rand van LEZ om overgang naar meer OV te overbruggen
- Goed fietspadennetwerk zorgt voor meerwaarde binnen lokaal mobiliteitsbeleid

²¹ Toegangspunt is te interpreteren als toegang tot een deelwagen. Concreet kan dit zowel gaan over vaste standplaatsen als de aanwezigheid van een deelwagensysteem (kan ook free floating en peer-to-peer systemen zijn) in de omgeving. De doelstelling betreft ook multimodale deelsystemen. Idealiter ook met voertuigen / auto's die ook voor grotere afstanden kunnen ingezet worden.

Gemiddeld zou een toegangspunt leiden tot 2 deelwagens. Dit houdt m.a.w. in dat er tegen 2030 13.200 deelwagens zouden bijkomen t.o.v. 3.886 in 2020, wat een groei van 340% betekent. In overleg met de sector wordt momenteel bekeken hoe de groei, rekening houdend met variëteit van deelsystemen, kan opgevolgd worden.

²² Opvolging zal gebeuren aan de hand van Charge Point Equivalent (CPE), waarbij een CPE gedefinieerd is in een logisch wegingsysteem rekening houdende met het vermogen en de toegankelijkheid. Een laadpunt met een beperkt vermogen (3-11 kW) komt overeen met 1 CPE, bij een laadpunt met een hoger vermogen (22 kW) zijn dat 2 CPE, bij een AC-snelaarpunt (43 kW) zijn het er 4, bij een DC-snelaarpunt (50 kW tot minder dan 150 kW) tellen we er 5 en bij een ultrasnelaarpunt (150 kW en meer) 10.

²³ Fietsuggestiestroken komen niet in aanmerking. Aanleg en structureel onderhoud van fietspaden wel.

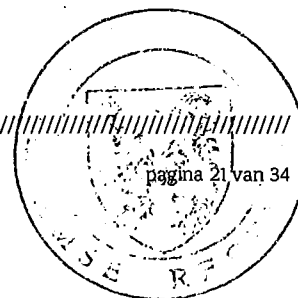
3.3.4 Potentiële inbreng lokale overheid

- Overzicht van hiaten en potentiële locaties opstellen (studie) en actieplan uitwerken.
- Delen en elektrificeren/koolstofvrij maken van eigen wagenpark (en terbeschikkingstelling voor huur aan inwoners). Voorbeelden zijn dienstwagens die gedeeld worden met buurtbewoners en opgeladen worden door zonnestroom van de publieke daken
- Ontwikkelen van instrumenten om actoren voor logistiek, distributie en personenvervoer te kunnen laten omschakelen naar zero emissie vloot
- Uitbouwen publieke reservatiezones Hoppinpunten, met kleurrijke signalisatieborden
- Uitbouw van deelsystemen via samenwerking specifieke doelgroepen zoals garages of promotie privé- en participatieve deelplatformen
 - Meer info via www.autodelen.net
- Uitbouwen van (snel-)laadpunten op (semi-)publieke plaatsen, door eigen investering of via samenwerking specifieke doelgroepen zoals bedrijven (toegang voor buurtbewoners tot laadpunten van bv. supermarkt)
- Koppeling en integratie voorzien met de lokale 'vervoer-op-maat' strategie.
- Specifieke vereisten in bouwverordeningen en -reglementering (i.c. parkeernomen koppelen aan het inzetten van deelwagens (bv. Een aantal parkeerplaatsen minder te bouwen voor één deelwagen), gereserveerde plaatsen voor deelsystemen en laadpalen, minimaal aantal laadpalen, infrastructuur voor leidingen voorzien (goten, kabels (in samenwerking met Fluvius))
- Ontmoedigen (door duurder maken/beperken) van de tweede bewonerskaart
- Infrastructuur voor leidingen voorzien (goten, kabels,...)
- Afspraken met omliggende gemeenten voor zelfde stimulerend beleid
- Versneld kijken op welke plaatsen fietspaden kunnen aangelegd / vernieuwd worden
- Opzetten grondenbank voor proactieve verwerving

3.3.5 Potentiële inbreng Vlaamse overheid

- Vlaamse begroting: opstartsubsidies voor elektrische deelsystemen (10 miljoen euro)
- Vlaams relanceplan: plaatsen van laadpalen (15 miljoen euro)
- **Vlaamse inspiratienota ter ondersteuning van lokale laadplannen**
 - **Gids lokaal laden - Lokaal laden | Vlaanderen | Vlaanderen.be**
 - **Informatie over types voertuigen, laadpunten en aanbod Vlaanderen voor lokale overheden: <https://www.vlaanderen.be/milieuvriendelijke-voertuigen>**
 - **Kaart laadpunten: Laadpalen | Vlaamse overheid (vlaanderen.be)**
 - **Behoeftanalyse en potentiële laadlocaties centrumsteden**
 - **Vorbereiding van een globaal inspiratieplan van collectief parkeren/parkeerhavens op wijkniveau²⁴**
- Vlaams Parkeerregister om deelwagens te registeren, zodat alle gemeenten gratis parkeren bovengronds eenvoudig kunnen implementeren
- Kader uitwerken voor een Vlaamse 'standaard'- erkenning van deelorganisatie voor het ganse grondgebied (naar voorbeeld van LEZ).

²⁴ Een goed en doordacht ruimtelijk collectief parkeerbeleid kan bijdragen tot de realisatie van de vier verschillende werven. Naast de impact van dergelijk parkeerbeleid op energiebesparing en mobiliteit, kan hierdoor namelijk ruimte vrijkomen voor verdere ontgroening en verharding in het straatbeeld.

- Vlaamse begroting + Vlaams relanceplan:
 - Co-financiering aanleg en structureel onderhoud van fietspaden en fietssnelwegen (via Fietsfonds en via lokale trekkingsrechten bij ABB (150 miljoen euro met 33% co-financiering)) **tot 30/09/2022**
 - Investerings in fietsinfrastructuur (Kopenhagen) | Lokaal Bestuur Vlaanderen
 - Verkeersveiligheid schoolroutes (**fietsinfrastructuur, verkeerssignalisatie, infrastructurele maatregelen, trajectcontrole...**): 50% co-financiering (15 miljoen euro)
- Voortrekkersrol door elektrificatie/koolstofvrij maken van eigen wagenpark en openbaar vervoer
- Aanbieden van model voor verbetering van de emissie-inventaris per gemeente voor transport
- Via de Ecoscore-website kunnen gemeenten de emissies en milieuvriendelijkheid van voertuigen opzoeken. De website bevat eveneens de FleetTool, een vlootbeheerstool die de belangrijkste statistieken op voertuig- en vlootniveau toont waaronder de gemiddelde en totale CO₂-uitstoot. Ook vind je er de Chassistool; hiermee kan je emissies en de Ecoscore voor personenwagens opvragen op basis van het chassisnummer. <https://ecoscore.be/en/home>
- Tools en informatie om een milieuvriendelijk lokaal mobiliteitsbeleid uit te bouwen: www.mimolo.be
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken brengt heel wat gegevens in kaart via hun Geoloketportaal: <https://omgeving.vlaanderen.be/geoloketten>
- Erkenning deelmobiliteit-aanbieders en bijhorend kwaliteitskader (bereikbaarheid, dienstenaanbod en monitoring)

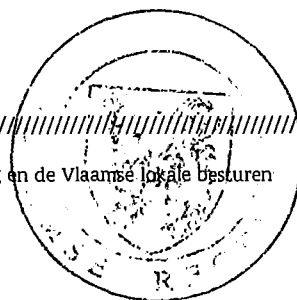
3.3.6 Bijdrage aan het Vlaams energie- en klimaatplan 2030

- In de vorige versie van het VEKP was er een CO₂-reductiedoelstelling voor vervoer van - 23 % opgenomen of een restuitstoot van 12,2 Mton. **Dit zal in het kader van de VEKP-update (voorjaar 2023) -onder meer n.a.v. de bijkomende maatregelen die in november 2021 beslist zijn- herberekend worden.**

Dit via modal shift (investeringen OV en fietswegen), georganiseerde ruimtelijke ordening (toegankelijkheid), uitbouw multimodaal systeem (minder gereden kilometers) en vergroening wagenpark/transportsector.

Er wordt ingezet op gedeelde mobiliteit, maar zonder specifieke doelstelling. Door de maatregelen van de lokale besturen op het vlak van gedeelde mobiliteit, versnellen en versterken we de reductie van de broeikasgasuitstoot ter realisatie van het VEKP.

- Laadinfrastructuur: er wordt vooropgesteld dat het aantal elektrische wagens bij nieuw verkochte wagens tegen 2026 een aandeel van 50% zal hebben op de gehele automarkt en dit tegen 2030 100% zal bedragen. Hierdoor verwacht men meer dan 1 miljoen elektrische wagens op de Vlaamse wegen tegen 2030. Omdat niet iedereen thuis of op het werk kan laden, is er 1 (semi-) publiek laadpunt per 10 elektrische wagens nodig. Daarom voorziet het LEKP 2.0 1,5 (semi-)publieke laadpunten per 100 inwoners (=99.000 laadpunten).

3.4 WERF 4: WATER, HET NIEUWE GOUD (DROOGTEPROBLEMATIEK)

3.4.1 Doelstelling 2030

- 1 m² ontharding per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030 (= 6,6 miljoen m² ontharding²⁵)
- Per inwoner 1 m³ extra opvang van hemelwateropvang voor hergebruik, buffering en infiltratie voor regenwater vanaf 2021 t.e.m. 2030 (=6,6 miljoen m³ extra regenwater dat wordt opgevangen voor hergebruik of infiltratie²⁶)

3.4.2 Meerwaarde burger

- Minder hittestress
- Groener uitzicht (visueel aantrekkelijk)
- Meer groenblauwe dooradering
- Vermijden watertekort
- Vermijden wateroverlast

3.4.3 Meerwaarde lokale overheid

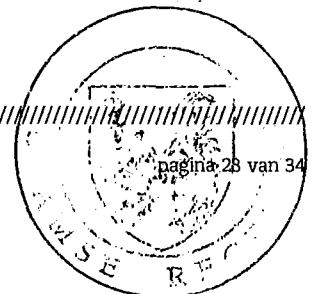
- Gezondere en aangename leefomgeving
- Voorbeeldrol kan belangrijke lokale katalysator zijn
- Minderuitgaven watergebruik kunnen ingezet worden voor andere initiatieven
- Participatie burger en buurten bij keuze onthardingslocaties

3.4.4 Potentiële inbreng lokale overheid

- Opmaak van een hemelwater- en droogteplan om opportuniteiten en noden in kaart te brengen voor opvang, buffering, infiltratie,...
- Initiatiefnemer of facilitator, bv. om het mogelijk te maken dat er collectieve buffer-oplossingen op wijkniveau worden gerealiseerd (in verstedelijkt gebied vaak moeilijker om aparte opvang/infiltratie-capaciteit te voorzien)
- Circulaire recuperatie-oplossingen op wijkniveau zoals straten en KMO-zones (lokale zuivering voor tuinen, sanitair, ...)
- Financiële of logistieke ondersteuning voor wijken die aan de slag willen voor ontharding ter bevordering van regenwaterinfiltratie (bv. gekoppeld met geveltuinen, volkstuinten en groenperken)
- Ondersteuning gemeentelijke scholen die speelplaatsen willen ontharden
- Betrokkenheid personeel bij besparing gebruik (drink)water

²⁵ De opvolging van deze doelstelling wordt onderzocht i.s.m. VMM en Departement Omgeving. De doelstelling wordt beoordeeld binnen het ruimtebeslag (toestand eind 2020). Beleidsplan Ruimte Vlaanderen verduidelijkt: "Een deel van het ruimtebeslag bestaat uit verharding. Verharding is de oppervlakte waarvan de aard en/of toestand van het bodemoppervlak gewijzigd is door het aanbrengen van artificiële, (semi-) ondoorlaatbare materialen waardoor essentiële ecosysteemfuncties van de bodem verloren gaan (woningen, wegen, andere constructies, ...). Verharding stemt overeen met de term 'bodemaftkking' zoals Vlaanderenbreed geïnventariseerd door AGIV. Er is 16% verharding in Vlaanderen."

²⁶ Hier wordt bedoeld op de netto-toename van hemelwateropvang voor hergebruik, buffering en infiltratie binnen de huidige bebouwde omgeving. Opvang of infiltratie dat voorzien wordt in nieuwe verkavelingsbuurten (in kader van verplichtingen (bv. uitvoering gewestelijke stedenbouwkundige verordening of opgelegde lasten binnen verkaveling) worden niet meegeteld. Additionele capaciteit die voorzien wordt bij appartementsgebouwen, wordt wel meegeteld. De opvolging van deze doelstelling wordt onderzocht i.s.m. VMM en Departement Omgeving.

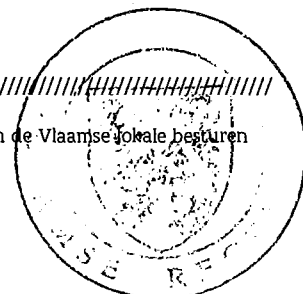
- Zoeken naar extra mogelijkheden voor regenwaterbuffering (bv. Wadi's op lokaal domein (bv. Voor infiltratie regenwater kerkdaken of langs lokale wegen), bemalingswater , eigen gronden ter beschikking stellen)
- Technische knowhow ter beschikking stellen
- Inzetten op infiltratie door bv. plaatsing kleine stuwtdjes in grachten
- Waterbesparing en regenwaterrecuperatie binnen eigen patrimonium

3.4.5 Potentiële inbreng Vlaamse overheid

- Vlaams relanceplan – Blue Deal: Wordt nog concreet vertaald naar uitvoeringsprogramma's, waaronder 'Operatie Perforatie' ter ondersteuning van onthardingsingrepen door lokale besturen en de 'Onthardingsscan' die moet leiden tot een selectie van onthardings- en vergroeningsprojecten
- Stimuleren van de opmaak van een lokaal hemelwaterplan, groenplan, adaptatieplan in functie van groenblauwe dooradering en van de intergemeentelijke samenwerking daarrond.
- Technische knowhow zoals rekentools via VMM, Vlaro, ...
 - <https://www.vlaro.be/dimensionering-infiltratievoorziening/>
 - Sirio rekentool voor hemelwatervoorzieningen: [flyer](#) en [meer info](#)
- Drempels wegwerken in eigen regelgeving en procedures
- Faciliterend regelgevend kader rond o.a. regenwaterbuffering
- Lokaal pact rioleringsprojecten versie 2.0, mede gericht op grootschalige hemelwaterprojecten
- Onthardingsprojecten en regenwaterrecuperatie- en infiltratie bij eigen beheerde gebouwen

3.4.6 Bijdrage aan het Vlaams energie- en klimaatplan 2030

- In strategische visie Beleidsplan Ruimte Vlaanderen is ontharding één van de streefdoelen
- Verharding voorkomen en ontharding dragen bij tot LULUCF, m.a.w. het behoud van koolstof in bodem. Vlaanderen engageert zich tot de no debit rule, nl. dat de koolstof in de bodem op hetzelfde niveau wordt gehouden

4 CONCRETISERING 'METEN IS WETEN': FINANCIËLE EN INHOUDELIJKE RAPPORTERING

Eind oktober 2021 ondertekenden 293 het eerste pact. De resterende 7 kunnen nog steeds op een moment naar keuze intekenen. De opvolging van het Pact maakt onderdeel uit van het democratisch proces in elke gemeente, waaronder de goedkeuring tot toetreding van dit pact door de gemeenteraad. Dit gemeenteraadsbesluit wordt opgeladen via het Loket voor lokale besturen²⁷ van ABB.

4.1 FINANCIËLE RAPPORTERING VIA BBC

De werkwijze van LEKP 1.0 wordt doorgezet binnen LEKP 2.0. De financiële middelen zullen als algemene financiering onder de gemeenten verdeeld worden volgens inwonersaantal (80%) en volgens het aandeel van het Gemeentefonds 2020 (20%). De aldus bekomen financiering per gemeente wordt vastgesteld in een lijst dat gepubliceerd zal worden op de website van ABB (zie als voorbeeld LEKP 1.0: Subsidie voor klimaatacties ter uitvoering van het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) | Lokaal Bestuur Vlaanderen). Dat trekkingsrecht wordt automatisch, volgens dezelfde verdeelsleutels, verhoogd met de rechten van gemeenten die het LEKP 2.0 niet tijdig, uiterlijk **05/12/2022**, hebben ondertekend en gemeld aan ABB.

Pro memorie de additionele subsidie voor de ondertekening van het LEKP 2.0 bedraagt voor deze legislatuur: 8,75 miljoen euro voor 2022, 8,75 miljoen euro voor 2023 en 5 miljoen euro voor 2024.

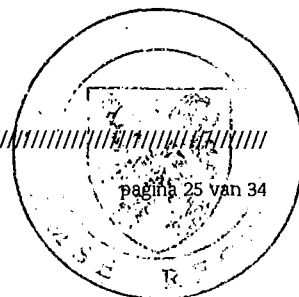
Deze financiering komt bovenop de vastgelegde trekkingsrechten voor LEKP 1.0 (10 miljoen euro per jaar en een vast gedeelte via het Vlaams Klimaatfonds). De additionele LEKP 2.0 middelen worden per jaar herberekend onder het aantal deelnemende lokale besturen.

Net zoals bij LEKP 1.0 wordt gevraagd om de middelen als co-financiering in te zetten: de totale uitgaven voor klimaatacties dienen minstens het dubbele van de verkregen subsidies te bedragen. Dit wordt geaggregeerd opgevolgd door de BBC-rapportering door uitgaven aan de code ABB-LEKP-2022 te koppelen.

4.2 INHOUDELIJKE RAPPORTERING: PACTPORTAAL

Het Pactportaal volgt de resultaten per werf en per lokaal bestuur op. Via het Pactportaal zullen lokale besturen een overzicht voor het eigen grondgebied kunnen downloaden. Waar gewenst kunnen ze dit overzicht aanvullen, indien een actie niet gecapteerd zou zijn via de brondatabanken, zoals hieronder opgesomd. Eénmaal per jaar worden deze resultaten in functie van het LEKP van het voorbijgaande jaar op de gemeenteraad voorgelegd. Uiteraard kan er ook een dynamische voortgangsbespreking gebeuren

²⁷ Raadpleegbaar via <https://loket.lokaalbestuur.vlaanderen.be/>

in de schoot van lokale milieu-, Gecoro- en andere adviesraden. Voor de opvolging van de realisaties onder het LEKP laadt het lokaal bestuur een gemeenteraadsbesluit van de jaarlijkse bespreking op via het Loket voor Lokale Besturen (module subsidiebeheer). Dit gebeurt een eerste keer vóór 1 maart 2023, met een jaarlijkse frequentie.

Het Pactportaal toont de resultaten van de lokale besturen voor de 16 verschillende doelstellingen van het LEKP1.0 en de bijkomende doelstellingen van het LEKP2.0 doorheen de tijd. Ook is het mogelijk om een samenwerkingsverband aan te duiden waarmee je gezamenlijk de Pact-doelstellingen wenst te bereiken.

In de zomer van 2022 zullen er 8 van de 16 doelstellingen kunnen opgevolgd worden via het Pactportaal, tegen het einde van 2022 volgen de resterende doelstellingen. Neem zeker een kijkje op de website (Monitoring via Pactportaal | Lokaal Bestuur Vlaanderen) voor een verhelderende video en meer info over de monitoringsoplossing zelf, die nog continue aan verrijking onderhevig is.

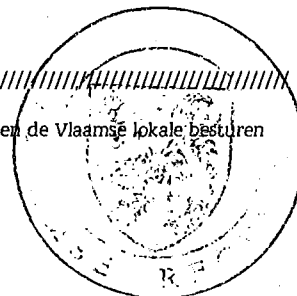
Het Pactportaal verzamelt authentieke data bij onze partnerorganisaties en stelt deze gebruiksvriendelijk ter beschikking aan de lokale besturen. Bij deze partnerorganisaties voeren de lokale besturen, burgers en andere betrokkenen de nodige data reeds in. Het Pactportaal hergebruikt deze data zodat er zo weinig mogelijk extra monitoringslast is. Het Pactportaal vind je via deze link: lokaalklimaatpact.be.

5 DOELSTELLINGEN EN AUTHENTIEKE BRONNEN

5.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN

Doelstelling	Authentieke bron
Ondertekenen van het Burgemeestersconvenant 2030	VVSG
Gemiddeld jaarlijks primaire energiebesparing van 2,09% realiseren in de eigen gebouwen	VEKA i.s.m. Fluvius
LEKP 2.0: uitgebreid naar 3% ²⁸	

²⁸ Het opvolgen van de doelstelling voor het publiek patrimonium is aan de hand van een schrijven (23/11/21) naar alle lokale besturen verstuurd door VEKA en ABB. Het referentiejaar van de CO2-reductiedoelstelling uit het Regeerakkoord en het LEKP 1.0 (-40% tegen 2030 t.o.v. 2015) werd omwille van het ontbreken van relevante verbruiksdata voor 2015 verschoven naar 2019, het referentiejaar dat tevens geldt voor de energiebesparingsdoelstelling. De gevraagde CO2-reductie werd daarbij verhoudingsgewijs omgerekend, waardoor deze doelstelling werd gelijkgesteld met -29,3% tegen 2030 t.o.v. 2019. De aangescherpte doelstelling uit dit LEKP 2.0 (-55% tegen 2030 t.o.v. 2015) wordt om dezelfde reden en op dezelfde manier verhoudingsgewijs omgerekend naar referentiejaar 2019. Deze doelstelling wordt aldus gelijkgesteld met -40,3% tegen 2030 t.o.v. 2019. Een overzicht van de werkwijze voor datavergaring- en monitoring kan je via deze hyperlink nalezen: opzet_monitoring_co2_reductie_en_energiebesparing_patrimonium_gemeenten.pdf (vlaanderen.be). VEKA en ABB zullen een aangepaste werkwijze voor datavergaring- en monitoring communiceren m.b.t. de aangescherpte doelstellingen inzake eigen mobiliteit die in dit LEKP 2.0 zijn opgenomen.

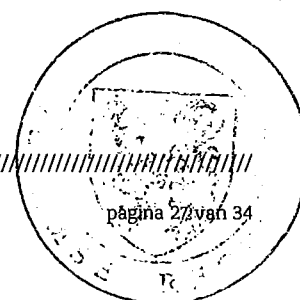

Doelstelling	Authentieke bron
Een reductie van CO2-uitstoot van de eigen gebouwen en technische infrastructuur met 40% in 2030 ten opzichte van 2015 realiseren.	VEKA i.s.m. Fluvius
LEKP 2.0: uitgebreid naar 55% tegen 2030 en qua scope incl. mobiliteit ²⁹ .	
Openbare verlichting omschakelen naar LED tegen 2030	Fluvius
Geen heffing op hernieuwbare energie installaties invoeren en bestaande, zoals de heffing op pylonen van windmolens, afbouwen tegen ten laatste 2025	ABB, via Loket voor Lokale Besturen i.s.m. Elia (voor de heffing op masten en sleuven van Elia)
LEKP 2.0: uitgebreid naar geen nieuwe heffing invoeren op elektriciteitsmasten en sleuven van ELIA	
Lokale warmte- en sloopbeleidsplannen opmaken	Warmteplannen: VVSG, Inspiratiekaart warmtezonering Sloopbeleidsplan: kan volgen uit de wijkrenovatietool. Het Netwerk Klimaat van VVSG zal hier een ondersteunende start-analyse voor laten opmaken.

5.2 DOELSTELLINGEN WERF 1: LATEN WE EEN BOOM OPZETTEN (VERGROENING)

Doelstelling	Authentieke bron
Eén boom extra per Vlaming tegen 2030 (+6,6 miljoen bomen extra vanaf 2021 t.e.m. 2030)	Groenblauwpeil (GBP)
1/2de meter extra haag of geveltuinbeplanting per Vlaming tegen 2030 (+3.300 km extra vanaf 2021 t.e.m. 2030)	GBP
Eén extra natuurgroenperk per 1000 inwoners tegen 2030 (= 6.600 perken van 10 m ² vanaf 2021 t.e.m. 2030)	GBP

²⁹ Idem als voetnoot 27.

5.3 DOELSTELLINGEN WERF 2: VERRIJK JE WIJK (RENOVATIE, HERNIEUWBARE ENERGIE)

Doelstelling	Authentieke bron
50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties per 1.000 wooneenheden vanaf 2021 t.e.m. 2030	Fluvius (collectieve renovatiebegeleiding ('Burenpremie') zal in eerste instantie gekoppeld worden. Nadien volgen andere bronnen (waaronder noodkoopfonds, VME-BENOVatiebegeleiding en een open data-invoer mogelijkheid).
LEKP 2.0: uitgebreid naar 25 fossielvrije renovaties en de organisatie van lokale klimaattafels.	
Renovaties in woongebouwen (appartementen) tellen altijd mee als collectieve renovatie, zoals verduidelijkt onder voetnoot 15.	
1 coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030 die samen voor een totaal geïnstalleerd vermogen zorgen van 216 MW vanaf 2021 t.e.m. 2030 (+12.000 projecten in 2030)	Energiekaart VEKA

5.4 DOELSTELLING WERF 3: ELKE BUURT DEELT (KOOLSTOFVRIJE DEELMOBILITEIT) EN IS DUURZAAM BEREIKBAAR

Doelstelling	Authentieke bron
Per 1.000 inwoners 1 'toegangspunt' voor een (koolstofvrij) deelsysteem tegen 2030 (=6.600 toegangspunten)	Autodelen.net
Per 100 inwoners 1 laadpunt tegen 2030 (=66.000 laadpunten)	Eco-movement ³⁰
LEKP 2.0: uitgebreid naar 1,5 laadpunt per 100 inwoners. Het tellen per laadpunt (CPE) wordt verduidelijkt in voetnoot 17.	

³⁰ Ontsloten via <https://mow.vlaanderen.be/laadpalen/>

Doelstelling	Authentieke bron
1 m nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad extra per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030	<ul style="list-style-type: none"> • MOW (projecten ondersteund door Fietsfonds + investeringsprojecten MOW o.b.v. vastleggingen) • ABB / Lokale besturen (Kopenhagenfonds / zelf gefinancierde aanleg of opwaardering van fietspaden langs gemeentewegen)

5.5 DOELSTELLING WERF 4: WATER, HET NIEUWE GOUD (DROOGTEPROBLEMATIEK)

Doelstelling	Authentieke bron
1 m ² ontharding per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030 (= 6,6 miljoen m ² ontharding)	GBP
Per inwoner 1 m ³ extra opvang van hemelwateropvang voor hergebruik, buffering en infiltratie voor regenwater vanaf 2021 t.e.m. 2030 (=6,6 miljoen m ³ extra regenwater dat wordt opgevangen voor hergebruik of infiltratie)	GBP

5.6 FLANKERENDE ONDERSTEUNING EN ANDERE DATA-LINKEN

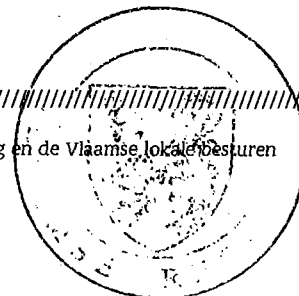
5.6.1 LEKP breed:

- Overkoepelende gegevens dankzij de databank Provincies in Cijfers geeft kerncijfers en gestandaardiseerde rapporten weer voor o.a. ruimte (waaronder verharding), klimaat (huidige uitstoot broeikasgassen) en energie (waaronder openbare verlichting): <https://provincies.incijfers.be/dashboard/dashboard/klimaat/>.
- VSDO 4, nieuwe transitieprioriteit "omgeving voor de toekomst", zet in op ruimte, klimaatadaptatie en biodiversiteit: <https://beslissingenvlaamse-regering.vlaanderen.be/document-view/61A09A14364ED90008000146>
- Conceptnota bouwshift: <https://omgeving.vlaanderen.be/realisatie-van-een-bouwshift>

5.6.2 Per thema:

- **Het Burgemeestersconvenant** vergt reeds verschillende rapportering- en monitoringsstappen. We willen hier maximaal op verder bouwen en streven er naar dat een lokaal bestuur niet meer, maar minder planlast ondervindt. Zo dient een lokaal bestuur binnen de twee jaar na ondertekening van het Burgemeestersconvenant een 'Actieplan voor Duurzame Energie en Klimaat' op te maken en deze goed te laten keuren op de gemeenteraad. Hierin wordt de broeikasgasreductiedoelstelling, een adaptatiestrategie en respectievelijke actiemaatregelen opgenomen waaronder de focus op energie-armoede. We vragen in het kader van het LEKP dus geen aparte plannen op. 297 van de 300 lokale besturen zijn geëngageerd om deze plannen op te maken in het kader van dit Europese initiatief, wat een zeer sterke prestatie is voor onze regio. Er zijn twee linken naar verdere rapportering via het Burgemeestersconvenant:
 - de **uitstootinventaris** (opgemaakt door VITO); deze kan verrijkt worden door bv. data over het lokale patrimonium of openbare verlichting vooraf in te vullen. Om de 4 jaar moet gemeente deze "Monitoring Emission Inventory (MEI)" rapporteren. Linken met dataportaal zijn eventueel mogelijk m.b.t. verbruiksgegevens eigen patrimonium, eigen wagenpark en gemeentelijke openbare verlichting. Toegankelijk via: <http://www.burgemeestersconvenant.be/co2-inventarissen>. Voor elke gemeente staan hierin (onderverdeeld naar sector en brandstoftype) het finaal energieverbruik en de CO2-emissies in die gebruikt worden op het grondgebied van de gemeente³¹.
 - de '**Action Reporting**' waarbij de steden rapporteren over acties. Indien LEKP acties dezelfde zijn als SECAP-acties, dan kan ook dit overgenomen worden.
- T.a.v. het **publiek patrimonium**:
 - Het opvolgen van de doelstelling voor het publiek patrimonium is aan de hand van een schrijven (23/11/21) naar alle lokale besturen verstuurd door VEKA en ABB. Een overzicht van de werkwijze voor datavergaring- en monitoring kan je hier nalezen:

³¹ Achterliggende Open Datasets: <https://www.burgemeestersconvenant.be/open-datasets-burgemeestersconvenant>

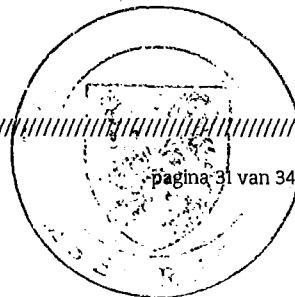

https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/sites/default/files/public/thema/Relance/opzet_monitoring_co2_reductie_en_energiebesparing_patrimonium_gemeenten.pdf. VEKA en ABB zullen een aangepaste werkwijze voor datavergaring- en monitoring communiceren m.b.t. de aangescherpte doelstellingen inzake eigen gebouwen en mobiliteit die in dit LEKP2.0 zijn opgenomen.

- **EPC publiek op het open data portaal:**
<https://opendata.vlaanderen.be/dataset/energieprestatiecertificaten-voor-publieke-gebouwen>. Alle gegevens m.b.t. opgemaakte EPC's voor publieke gebouwen staan op het Vlaams open data portaal. Hieruit kan per gemeente informatie gehaald worden over jaarverbruik, oppervlakte, kengetallen van publieke gebouwen.
 - **De energiemangementool E-Lyse (Fluvius) geeft inzicht in het energieverbruik van het patrimonium in eigendom/beheer van de lokale besturen³²:**
<https://www.fluvius.be/energiemanagement>.
 - Het Facilitair Bedrijf, VEKA, VEB en Departement Informatie Vlaanderen werken samen het **TERRA platform** uit: de patrimonium- en energiedatabank van Vlaanderen. Naast energie-informatie en karakteristieken van publieke gebouwen en infrastructuur, kan er ook een dynamisch actieplan van energiebesparende maatregelen geanalyseerd en opgevolgd worden³³: <https://terra.vlaanderen.be/>
- T.a.v. het **potentieel aan en aanwezigheid van hernieuwbare energie op het grondgebied van de steden en gemeenten:**
 - Cijfers over groene energie in Vlaanderen: Energiekaart:
<https://www.energiesparen.be/energiekaart>
 - Cijfers potentieel en geïnstalleerd vermogen zonne-energie in elke gemeente:
<https://www.energiesparen.be/zonnekaart> en
<https://www.energiesparen.be/zonnekaart/FAQ/cijfers>
 - Near-real time info groene stroom per gemeente via stroomvoorspeller (<https://apps.energiesparen.be/stroomvoorspeller>)
 - Energiecoöperaties (<https://apps.energiesparen.be/energiekaart/vlaanderen/cooperaties>)
 - T.a.v. de **algemene renovatiedoelstelling:**
 - **Publieke renovatieplannen (lange termijn vastgoedstrategie):** Ondersteuning (templates, kennis en coaching) wordt geboden door het Vlaamse consortium achter <https://sure2050.be/>.
 - **Warmteplannen - Warmtekaart Vlaanderen:** <https://www.geopunt.be/kaart> en doorklikken op Energie / Warmtekaarten om te zien waar warmtenetten reeds bestaan en waar nog kansrijke gebieden zijn om deze aan te leggen en onder ander beschikbare restwarmte te recupereren. Daarnaast word je op weg gezet voor een lokaal

³² Via deze gegevens zullen de doelstellingen rond 2,09% Jaarlijkse primair energiebesparing en 40% CO2-reductie binnen het eigen patrimonium opgevolgd worden.

³³ Het gewijzigde energiedecreet van 08/05/2009 (goedkeuring wijziging op 28/10/2020) heeft er voor gezorgd dat de netbeheerder en VEB verder kunnen samenwerken op vlak van energiezorgsystemen en de ondersteuning van lokale besturen hun energiebeheer van het eigen patrimonium.

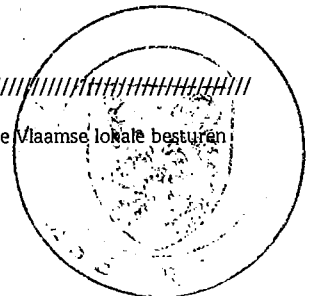
warmteplan via de inspiratiekaart Warmtezonering van VVSG:

<https://www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/warmte>

- **Leerplatform BE REEL:** <https://www.be-reel.be/>

- T.a.v. de adaptatiewerven 1 en 4:

- **Klimaatportaal Vlaanderen** bundelt de recentste informatie rond klimaatveranderingen en brengt deze gedetailleerd in kaart voor Vlaanderen tot op wijkniveau: <https://klimaat.vmm.be/>.
- Het **Groenblauwpeil** geeft inzicht in welke mate een perceel klimaatbestendig is op basis van blauwe (regenwaterbeheer) en groene (biodiversiteit, koolstofopslag, luchtkwaliteit, verkoeling) parameters. Het doel van het groenblauwpeil is om burgers te sensibiliseren door blauwe of groene maatregelen voor te stellen om hun perceel klimaatbestendiger te maken: <https://www.groenblauwpeil.be/>.

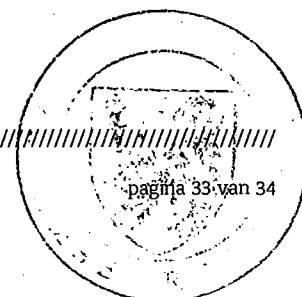

6 SLOTWOORD ENGAGEMENT LEKP 2.0

Door de bijkomende klimaatmaatregelen die de Vlaamse regering trof (05/11/21) en de klimaatambitie van Europa (Fit for 55), wordt met deze aanvulling een versnelling hoger geschakeld ten opzichte van het eerste Lokaal Energie en Klimaatpact. Verder bouwend op de stroom aan acties die het LEKP 1.0 in gang heeft getrokken, kunnen lokale besturen ervoor opteren om deze vernieuwde doelstellingen te ondertekenen, zoals samengevat onder het eerste hoofdstuk. Daarvoor wordt een bonusbudget voorzien als extra ondersteuning, nl. 22,5 miljoen gespreid over deze legislatuur.

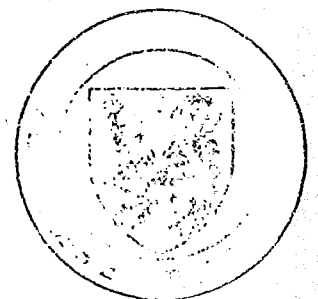
De wederzijdse engagementen in het kader van LEKP 1.0 blijven onomwonden van kracht. Zo zal er hetzelfde budget in 2022 beschikbaar zijn als in 2021 voor de deelnemende besturen van het LEKP 1.0. Men moet dit initiatief dus louter begrijpen als een extra impuls om verder te springen. Met de ondertekening van LEKP 1.0 en/of LEKP 2.0 gaat het lokaal bestuur het engagement van deze klimaatdoelstellingen aan tot en met 31 december 2030. De duidelijke taal van tastbare, numerieke doelstellingen per inwoneraantal blijft behouden. Daarnaast is het belang benadrukt van een integrale aanpak bij de uitwerking van de vier werven. Denk aan de synergiën die benut kunnen worden wanneer men met een kwalitatieve ruimtelijke bril naar implementatie kijkt, het belang van het bevorderen van sociale cohesie door meer participatie en het omarmen van een collectieve uitvoering. Uitdagingen als energie-, en mobiliteitsarmoede, huurder-verhuurder situaties bij renovaties en de mobilisatie van voldoende investeringsmiddelen zijn een greep uit de onderwerpen die we door nauwere samenwerking tussen de deelnemende lokale besturen willen vastpakken.

Vanaf 1 juli 2022 zal elke stad of gemeente dit vernieuwde pact kunnen ondertekenen en zo een krachtig signaal geven voor klimaatacties in samenwerking met andere besturen en lokale actoren.

Agentschap Binnenlands Bestuur
Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88, bus 70
1000 Brussel

binnenland@vlaanderen.be

Vlaamse
overheid

**Versterking
Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.1
tussen de Vlaamse Regering
en de Vlaamse lokale besturen**

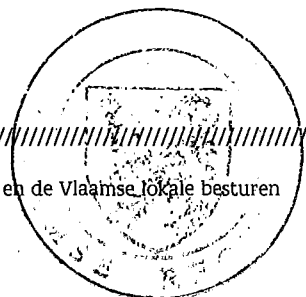
**AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR**

LOKAALBESTUUR.VLAANDEREN.BE/LEKP

Inhoud

1	Versterking Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.1.....	3
2	Het waarom en hoe van het LEKP 2.1.....	4
3	Aanvulling op Werf 2.....	7
3.1	Werf 2: verrijk je wijk (renovatie, hernieuwbare energie)	8
3.1.1	Doelstelling 2030	8
3.1.2	Meerwaarde burger	9
3.1.3	Meerwaarde lokale overheid	9
3.1.4	Potentiële inbreng lokale overheid	9
3.1.5	Potentiële inbreng Vlaamse overheid	11
3.1.6	Bijdrage aan het Vlaams energie- en klimaatplan 2030	14
3.2	Financiële rapportering via BBC	14
3.3	Inhoudelijke rapportering: Pactportaal	15
4	Doelstellingen en authentieke bronnen.....	15
4.1	Algemene doelstellingen	15
4.2	Doelstellingen werf 1: Laten we een boom opzetten (vergroening)	16
4.3	Doelstellingen werf 2: Verrijk je wijk (renovatie, hernieuwbare energie)	17
4.4	Doelstelling werf 3: Elke buurt deelt (koolstofvrije deelmobiliteit) en is duurzaam bereikbaar	18
4.5	Doelstelling werf 4: Water, het nieuwe goud (droogteproblematiek)	18
5	Extra Vlaamse engagementen LEKP 2.1.....	19

1 VERSTERKING LOKAAL ENERGIE- EN KLIMAATPACT 2.1

Vlaanderen en de lokale besturen hebben de handen in elkaar geslagen om samen de nodige transitie in het energie- en klimaatbeleid waar te maken. We zijn gestart met het LEKP 1.0 om een nieuw ecosysteem uit te bouwen, waarbij lokale stakeholders, lokale besturen en het Vlaamse niveau nauwer samenwerken. Tegen eind oktober 2021 hadden 293 van de 300 lokale besturen het LEKP 1.0 ondertekend. Door de aangescherpte Europese Klimaatambities ('Fit for 55') besliste de Vlaamse regering in november 2021¹ over een pakket extra maatregelen om de CO₂-uitstoot sterker te verminderen. Daarbij werd ook de rol van de lokale besturen herbevestigd en nieuwe doelstellingen voorgesteld.

Door de oorlog in Oekraïne en bijgevolg de energiecrisis dreigen steeds meer huishoudens geconfronteerd te worden met energiearmoede. Op wijkniveau kunnen oplossingen op maat uitgewerkt worden om versneld te renoveren en meer hernieuwbare energie toegankelijk te maken via energiegemeenschappen.

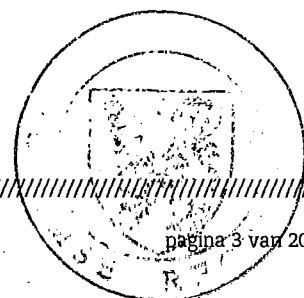
Hieronder vind je het overzicht van de uitbreiding van engagementen bovenop het LEKP 2.0 die via dit document ter goedkeuring voorligt:

Lokale besturen engageren zich om:

- Realisatie van minstens één thematisch wijkverbeteringscontract waarbinnen een collectieve renovatie wordt gefaciliteerd voor einde 2025. Een thematisch wijkverbeteringscontract kenmerkt zich door 4 elementen: (i) het is gericht op de uitvoering van een collectieve renovatie, (ii) het betreft een nieuwe samenwerkingsvorm, (iii) binnen een specifieke wijk, (iv) met oog voor sociale diversiteit;
- Opmaak van een voorgesteld renovatietraject op maat van elke bewoner waar de klimaattafel georganiseerd wordt, voor 50 per 1.000 huishoudens en dit voor einde 2025;
- Een verdubbeling en versnelling voor de doelstelling: '1 coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030': minstens 36 kWp in plaats van 18 kWp per 500 inwoners, waarvan 18 kWp per 500 inwoners wordt gerealiseerd voor einde 2025.
- Toegang tot de activiteiten van een energiegemeenschap operationaliseren voor 1 per 500 inwoners voor einde 2025.

Versterkte engagementen in het kader van LEKP
2.1

¹ VR 2021 0511 DOC.1237/1 Bijkomende maatregelen Klimaat

De Vlaamse overheid engageert zich om:

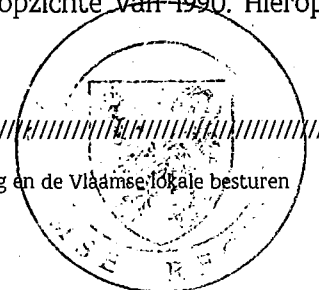
- Een sterke kennisoverdracht organiseren tussen lokale besturen met de eerste leerlessen uit de 11 lopende wijkverbeteringscontracten wat betreft het vernieuwd instrumentarium in het kader van de werkplatformen (deze gaan van start in 2023);
- De beoogde wijkrenovatietool uit te breiden met de ontwikkeling van een digitaal platform (de 'Digital Twin') waarbij (i) databronnen gecombineerd worden met de best beschikbare instrumenten en analyses (zoals bijvoorbeeld warmtezoningskaarten) en (ii) waarop publieke of private instrumenten op kunnen aansluiten (overheden, Energiehuizen, bouwsector, applicatie- en softwarebedrijven, ...). Deze wordt niet enkel aan lokale besturen aangereikt, maar kan dus ook gekoppeld worden met Energiehuizen om renovatietrajecten procesmatig te begeleiden;
- Het aanbieden van een technische assistentiehuis om lokale besturen en hun OCMW's te ondersteunen in het opstarten van lokale energiegemeenschappen waarbij activiteiten ten gunste van mensen met risico op energie armoede kan worden uitgerold. De huis wordt aanbesteed in 2023 en zal zich inzetten voor het inhoudelijk technische, het aanbestedingsmatige, juridische en financiële maatwerk bij de realisatie van de activiteiten van de energiegemeenschap.
- Het voorzien van een additionele budgettaire impuls van 16 miljoen euro voor de capaciteit bij lokale besturen ter realisatie van de versterkte engagementen in de komende twee jaren:
 - 9.000.000 in 2023,
 - 7.000.000 in 2024.

Versterkte engagementen in het kader van LEKP
2.1

2 HET WAAROM EN HOE VAN HET LEKP 2.1

In de context van het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP) en de Europese klimaatdoelstellingen werkten de Vlaamse Overheid en haar partnerorganisaties in 2021 een Lokaal Energie- en Klimaatpact uit om de visie en de krijtlijnen voor wederzijdse engagementen tussen de Vlaamse Regering en de lokale besturen duidelijk af te bakenen. Naast de lokale besturen, konden stakeholders en organisaties bij hun ondertekening als ondersteuner aangeven op welke wijze ze de lokale besturen zullen bijstaan in de realisatie van het LEKP 1.0. Intussen ondertekenden 294 gemeenten en 64 ondersteunende organisaties het LEKP 1.0.

In het najaar van 2021 introduceerde de Europese Commissie het 'Fit for 55-pakket' waardoor Europese regelgeving in overeenstemming wordt gebracht met de doelstelling van de Europese Unie om in 2030 de netto-uitstoot van broeikasgassen met ten minste 55% te verminderen ten opzichte van 1990. Hierop

besliste de Vlaamse Regering in de visienota van 5 november 2021 'Bijkomende maatregelen klimaat' tot een extra pakket maatregelen voor een reductie van 40% broeikasgasuitstoot (ten opzichte van 2005) voor de sectoren transport, bouw, landbouw, afval en industrie. De doelstellingen van het Lokaal Energie- en Klimaatpact werden hierop aangepast in het LEKP 2.0, dat werd gelanceerd op 8 juli 2022 en tegen 5 december 2022 door 210 lokale besturen werd ondertekend. Zo werd de broeikasgasreductiedoelstelling van de eigen vloot, het eigen patrimonium en de eigen infrastructuur aangescherpt naar 55% tegen 2030, werd de jaarlijkse primaire energiebesparing verhoogd naar 3%, versterkte het ambitieniveau naar fossielvrije collectieve renovaties (25 per 1.000 wooneenheden) en zullen er niet 1 maar 1,5 laadpunten voorzien worden per 100 inwoners (99.000 (semi-)publieke laadpunten) tegen 2030.

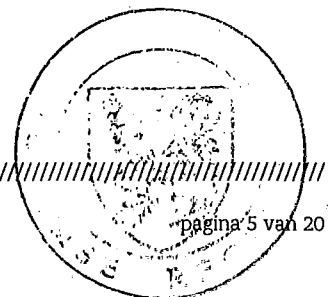
De energiecrisis en de hoge energieprijzen tonen echter de urgentie aan om verdere stappen te nemen. **Het is meer dan ooit duidelijk dat we als samenleving de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen versneld moeten afbouwen om meer weerbaar te zijn bij toekomstige prijsschokken.** De Europese Commissie lanceerde op 18 mei 2022 daarom ook het REPOWER EU Plan waar de lidstaten o.a. worden aangemoedigd om eerst in te zetten op meer energiebesparing (renovaties) en de uitrol van hernieuwbare energie. Zo wordt er verwezen naar de verhoogde energie efficiëntiedoelstellingen 2030 en het optrekken van de hernieuwbare energiedoelstelling (van 40 naar 45% op EU niveau).

De aanhoudende hoge energieprijzen verhogen stelselmatig de groep mensen met een risico voor energie armoede. In Vlaanderen had ongeveer 15,9%² van de gezinnen te kampen met energie armoede. Huurders lopen meer risico dan eigenaren. De 'split incentive' verhoogt voor deze gezinnen de afstand naar een renovatie-oplossing: de opbrengsten komen bij de huurder terecht, de investeringen dienen door de eigenaren worden gedragen. Verder hebben 1 op 3 van de gezinnen in armoede energieverslindende huishoudtoestellen en wonen ze in ongezonde omstandigheden met schimmel en vocht (dat de energiefactuur verder doet oplopen). De stijgende energieprijzen sinds het najaar van 2021 hebben de situatie voor vele preciaire huishoudens steeds meer onhoudbaar gemaakt.

Het lokale bestuursniveau is het **meest laagdrempelige en toegankelijke niveau** om deze mensen in eerste instantie vooruit te helpen met gepaste advisering omtrent de te nemen stappen en de te bereiken dienstverleners. Burgers worden best zo snel mogelijk begeleid om het opbouwen van energieschulden te voorkomen en die schulden versneld af te bouwen.

Om onze burgers en bedrijven weerbaar te maken tegen de volatiele energieprijzen moeten we versneld inzetten om **de energievraag te reduceren en de overblijvende energievraag met hernieuwbare bronnen in te vullen.** Daarom wordt getracht deze transitie een versnelling hoger te laten schakelen door in te zetten op meer uitvoeringsmogelijkheden van collectieve renovaties en het meer toegankelijk maken van lokale hernieuwbare energie, wanneer mensen niet in staat zijn dit op eigen dak of met eigen investeringsmiddelen te realiseren.

² Beleidsnota 2019-2024 Minister Zuhair Demir.

We breiden daarom het instrument van de wijkverbeteringscontracten uit met een thematische focus op het realiseren van wijkrenovaties in die wijken waar huishoudens het meest kwetsbaar zijn voor energie armoede. Centraal blijft de focus op wijken met multidimensionale en verweven problematieken en uitdagingen. Het lokaal bestuur kan zelf deze wijken identificeren en kan zich richten op die wijken met een hoger dan gemiddelde concentratie laaggeschoolden, werklozen, mensen met gezondheidsrisico's; minder kwalitatieve en energiezuinige woningen, etc³. Waar de eerste generatie wijkverbeteringscontracten zich enkel richtte op steden, vinden we deze samenwerkingsvorm ook nuttig voor gemeenten, waar evident ook situaties van (verdoken) energie-armoede zich voordoen. Het wijkniveau laat toe gemeenschappen en bestaande netwerken zich te identificeren met een bepaald geografisch gebied. De grenzen daarvan zijn niet altijd vastgelegd, en vallen zeker niet altijd samen met administratieve eenheden.

Het vernieuwende karakter van type instrumenten en aanpak kan vorm krijgen via het aangaan van **nieuwe partnerschappen met een concreet renovatie-aanbod**. Denk hierbij aan voorbeelden als:

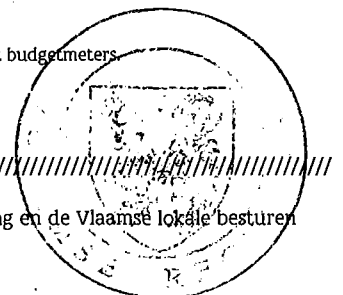
- Wijk-esco's (energiedienstenleveranciers die verschillende maatregelen zoals isolatie, zonnepanelen, afregelen van de verwarmingsinstallaties,... kunnen combineren);
- Wijkambassadeurs (ervaringsdeskundigen) en facilitatoren (algemene ontzorgende rol). Een goede zaak kan zijn om met ervaringsdeskundigen in energie-armoede; de OCMW's en bestaande ondersteunende verenigingen (waaronder de energiehuizen en opbouwwerkers) meer samen te laten werken;
- Energiegemeenschappen, al dan niet door burgerinitiatieven gelanceerd, die participatieve hernieuwbare energieprojecten opstarten.

Samenvattend zijn volgende elementen dus definiërend om van thematische wijkverbeteringscontracten te spreken: het betreft een concreet collectief renovatie-aanbod (focus ligt op de uitvoering van maatregelen), waarvoor een vernieuwd partnerschap aangegaan wordt in een sociaal-diverse wijk.

Op te merken valt dat een lokaal bestuur er toe kan opteren om een wijk te transformeren door ook de andere werven van het LEKP hier op toe te passen: vergroening (meer bomen, gevelgroen, hagen, natuurgroenperken), duurzame mobiliteit (deelmobiliteit, fietsinfrastructuur), regenwateropvang en ontharding. Ook via de werkplatformen die in 2023 zullen opstarten (Vlaams engagement om doorbraken te faciliteren en drempels in uitvoering weg te werken) kunnen de synergiën tussen de verschillende LEKP werven verder worden geconcretiseerd. Tijdens de eerste ronde klimaattafels kunnen dergelijke projecten met de buurt besproken worden.

In deze versterking van het LEKP wordt nog een stap verder beoogd door ook de opvolging van dergelijke klimaattafels te borgen, met als focus renovatietrajecten. Deze opvolgacties zullen het meeste impact kennen wanneer er ook duidelijke renovatietrajecten op maat van elke woning worden voorgesteld, de

³ Een mogelijkheid kan zijn om in samenwerking met Fluvius en met respect voor de privacy zicht te krijgen op wijken met budgetmeters

baten van een collectieve uitvoering worden gekwantificeerd en de opvolging kan worden gewaarborgd door de verschillende betrokken stakeholders. Om dit proces te ondersteunen wordt in de loop van het najaar 2023 een wijkrenovatietool aangeboden aan lokale besturen en de Energiehuizen.

De eerste 11 wijkverbeteringscontracten zullen verder als input dienen om de werkplatformen voor doorgedreven kennisoverdracht tussen lokale besturen te kunnen inzetten. Deze gaan van start in 2023 en kunnen aan de slag met eerste leerlessen betreffende:

- Vernieuwde ketengerichte samenwerkingen, nieuwe vormen van publieke dienstverlening, nieuwe rollen en verantwoordelijkheden zoals wijkambassadeurs, programmaregisseurs, buurtregisseurs;
- Gestructureerd participatieproces met de doelgroepen in de wijk, via vormen van coproductie, en zelfsturing;
- Smart city oplossingen voor monitoring en experimenten/regelzone voor betrokkenheid van actoren te verhogen;
- Bouwvoorschriften ruimtelijke ordening;
- Experimenten met handels- of horecafuncties in panden met andere bestemming;
- Experimenten op het vlak van innovatieve woonvormen zoals in coöperatieve vennootschappen met sociaal oogmerk;
- Voorrangssystemen voor zorgbehoevenden, collectieve voorzieningen (bv. voor wateropvang);
- Enzovoort.

Lokale besturen kunnen dit addendum ondertekenen t.e.m. 5 juli 2023. De trekkingsrechten per gemeente zullen per ministerieel besluit vastgelegd worden in september 2023. De middelen zullen uiterlijk worden uitgekeerd op 30 april 2024.

3 AANVULLING OP WERF 2

Aanvullingen t.o.v. het LEKP 2.0 worden **in het vet** gezet.

3.1 WERF 2: VERRIJK JE WIJK (RENOVATIE, HERNIEUWBARE ENERGIE)

3.1.1 Doelstelling 2030

- 50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties⁴ per 1.000 wooneenheden vanaf 2021 t.e.m. 2030⁵ waarvan 25 fossielvrije⁶ renovaties.
- **Realisatie van minstens één thematisch wijkverbeteringscontract waarbinnen een collectieve renovatie wordt gefaciliteerd voor einde 2025. Een thematisch wijkverbeteringscontract kenmerkt zich door 4 elementen; (i) het is gericht op de uitvoering van een collectieve renovatie, (ii) het betreft een nieuwe samenwerkingsvorm, (iii) binnen een specifieke wijk, (iv) met oog voor sociale diversiteit;**
- 50 per 1.000 wooneenheden worden uitgenodigd voor een klimaattafel⁷ ter bespreking van een wijkgerichte aanpak (met een focus op de verduurzaming van de warmtevraag en de synergie tussen de vier werven) voor einde 2024;
- **Opmaak van een voorgesteld renovatietraject op maat van elke bewoner waar de klimaattafel georganiseerd werd, voor 50 per 1.000 huishoudens en dit voor einde 2025;**
- **Een verdubbeling en versnelling voor de doelstelling: '1 coöperatief/participatief⁸ hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030': minstens 36 kWp in plaats van 18 kWp per 500 inwoners, waarvan 18 kWp per 500 inwoners wordt gerealiseerd voor einde 2025⁹;**
- **Toegang tot de activiteiten van een energiegemeenschap operationaliseren voor 1 per 500 inwoners voor einde 2025.**

⁴ Een energiebesparende renovatie equivalent bestaat uit één van volgende maatregelen: dak-, zolder-, vloer-, gevelisolatie, hoogrendementsbeglazing, zonneboiler, ventilatiesysteem, een warmtepomp en -boiler. Deze kunnen worden gestimuleerd door de 'burenpremie voor een collectieve renovatieproject' en zijn al dan niet het gevolg van de organisatie van klimaattafels, renovaties gerealiseerd dankzij het noodkoopfonds en alle andere collectief georganiseerde renovaties zoals i.s.m. VME's voor appartementsgebouwen. Een renovatie is collectief georganiseerd als er 10 wooneenheden deelnemen (moet niet verplicht geografisch afgebakend zijn) of wanneer de VME er toe beslist.

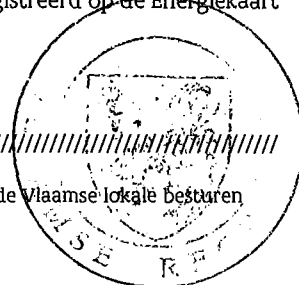
⁵ Lokale besturen staan het dichtst bij de burger. Zij zijn dan ook het best geplaatst om via participatieve trajecten, zoals bvb. klimaattafels, de burger te overtuigen om mee te stappen in bv. wijkrenovatieprogramma's op basis van een ontzorgende aanpak. Op deze manier wordt niet enkel gefocust op het ondersteunen van renovatie bij eigendomsoverdracht, maar ook op renovaties bij 'zittende' eigenaars.

⁶ Fossielvrije renovaties worden in dit kader beschouwd als woningen die in hun energiebehoefte voor verwarming, koelen en sanitair warm water worden voorzien via een elektrische warmtepomp (eventueel aangevuld met een warmtepompboiler of zonneboiler) of via de aansluiting van een energie-efficiënt warmtenet (zoals gedefinieerd in energiebesluit – artikel 1.1.1, 32/1°, a), b) en c). Behalve elektriciteit - die in functie van het energiecontract (deels) van niet-hernieuwbare oorsprong kan zijn -, worden geen andere fossiele brandstoffen gebruikt.

⁷ Een klimaattafel houdt in dat de bewoners van een wijk worden uitgenodigd om na te denken over hun wijktransformatie aan de hand van een concreet plan op maat van de wijk: minder energie verbruiken, meer hernieuwbaar opwekken, koppeling met duurzame mobiliteit, meer gevelgroen en ontharding. Zo wordt er gestreefd naar een optimale synergie tussen de verschillende werven van dit Pact, zonder de focus op renovaties uit het oog te verliezen. Er is geen minimum aantal aanwezigen per klimaattafel, maar uiteindelijk worden voor het einde van 2024 50 per 1.000 huishoudens uitgenodigd op een klimaattafel.

⁸ Coöperatieve/participatieve projecten houden in dat burgers mee kunnen investeren.

⁹ Binnen en tussen gemeentes kunnen kleinere projecten geclusterd worden. Een windmolen van 2 MW telt bijvoorbeeld mee voor III projecten van 18 kWp. Referentie voor het startpunt is het aantal opgeleverde projecten geregistreerd op de Energiekaart (Energiesparen.be) tegen einde 2020.

3.1.2 Meerwaarde burger

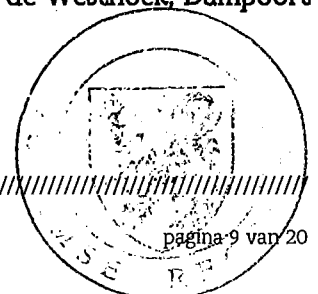
- Opwaardering woonst, verhoging waarde op vastgoedmarkt voor verkoop en verhuur
- Optimalisering kapitaal want rendement hoger dan op spaarboekje en meer zekerheid t.o.v. (huidige) financiële markten
- Structurele verlaging energiefactuur
- Woon- en wijkcomfort omhoog door zowel energetische ingrepen als meer vergroening en ontharding in de wijk.
- Weinig zorgen omwille van begeleiding
- Participatie projecten: verhoogde betrokkenheid, kennisdeling en eigenaarschap in lokale hernieuwbare energie

3.1.3 Meerwaarde lokale overheid

- Detecteren en vastpakken van energie-armoede
- Optimale synergiën tussen de verschillende werven op wijkniveau en stijging aantrekkelijkheid en leefbaarheid gerenoveerde wijken (extra indien ook aanpak openbaar domein (bijv. stoep en fietsstroken) en vergroening.
- Wijkgerichte aanpak is verbindend voor buurtbewoners (sociale cohesie)
- Private tertiaire gebouwen alsook lokale overheidsgebouwen, scholen, zorginstellingen, cultuur- en sportvoorzieningen kunnen eveneens betrokken worden in een (fossielvrije) wijkrenovatie en participeren in duurzame energieprojecten. Hun complementair gebruiksprofiel (verschillende openingsuren) kan een opportuniteit voor lokaal opgewekte hernieuwbare energie vormen (bv. via model van energiedelen). Publieke gebouwen worden idealiter mee opgenomen in een lange termijn vastgoedstrategie t.a.v. de doelstelling -55% CO2 tegen 2030. Deze doelstelling wordt op entiteit- en niet op gebouwniveau bekeken, waardoor best een aandeel van de publieke gebouwen gerenoveerd wordt tot fossielvrij, om een zo kostenefficiënt mogelijke realisatie van de lange termijndoelstelling te bekomen.
- Participatie in duurzame energieprojecten kan verhoogd worden (naast zon en wind ook warmtenetten, biomassa, waterkracht, ...) waardoor draagvlak voor energietransitie stijgt
- Educatief effect indien zonnepanelen op bv. Schoolgebouwen

3.1.4 Potentiële inbreng lokale overheid

- Opstarten wijkverbeteringscontracten kan vorm krijgen door vernieuwde partnerschappen (opbouwwerkers, energiehuisen, OCMW's, lokale energiegemeenschappen) en nieuwe contractvormen:
 - De concrete invulling kan door het lokaal bestuur zelf uitgewerkt worden op organisatorisch, financieel, verzekeringstechnisch,... vlak. Vervolgens kunnen nieuwe samenwerkingsvormen opgestart worden met voldoende aandacht naar ontzorging toe waaronder kwaliteitscontroles, nazorg, een aanpak op maat voor appartementen of verhuurde panden, etc. Denk daarbij aan een voorbeeld als een wijk-ESCO-contract (geografisch geclusterde opdracht voor energiebesparende maatregelen), waarbij energiedienstbedrijven een besparing of een te behalen energielabel garandeert.
 - Opschaling van reeds lopende projecten die hun nut bewezen hebben zoals Papillon (leasing energiezuinige huishoudtoestellen), Energieke dorpen in de Westhoek, Dampoort Knapt Op!, Buurzame stroom in Gent,

- Inspiratie voor participatieve ontzorging vinden we ook bij Buurtkracht in Brugge Naar Morgen (waaronder in Assebroek);
 - Startende doorgedreven wijkrenovaties vind je onder andere in de Klimaatwijk Ter Elst (Leuven), OPEN Lab in Genk, Tuinwijk Bosveld in Mol,
- Organisatie klimaattafels gericht op concrete realisaties op het terrein zoals wijkrenovaties
 - Voor zones, wijken of projecten kan het lokale warmteplan op een participatieve manier verder worden ingevuld: zie 2.3 warmtegids
https://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/Warmtegids_2022-03-30.pdf
 - Wanneer een toekomstige aansluitpremie op bestaande warmtenetten wordt voorzien door de Vlaamse Regering, kan een lokaal bestuur drempels wegwerken per wijk en collectieve aansluitcampagnes organiseren.
 - Gerichte oproepen voor deelname 40-tal huizen van een bepaald bouwjaar gekoppeld aan een modelrenovatie-traject (VCB)
 - Samenbrengen publieke en privépartners aan renovatietafel, inclusief derdebetalerssteeffaanbieders, ESCO systemen (prestatiecontracten) en banken
 - Ondersteunen benutten van sleutelmomenten voor de juiste graad van (diepgaande) renovatie
 - Inschakelen renovatiecoach (aanvulling op bestaande subsidie VO – collectieve renovatie begeleidingspremie, masterplan voor VME's)
 - Bestaande ondersteuning door lokale Energiehuizen, woonloketten en partnerorganisaties (zoals provinciale Steunpunten Duurzaam Wonen en Bouwen, vzw's...) versterken door verbeterde onderlinge samenwerking en toegankelijke en efficiënte dienstverlening aan de burgers via een eengemaakt woon-en energieloket. Aan dit loket kunnen burgers terecht voor al hun vragen i.v.m. wonen en energie en krijgen ze afspraken voor energieadvies en renovatiebegeleiding aan huis.
 - Fiscale maatregelen (verlaging OV (voor enkele jaren)) of premies voor investeringen te stimuleren
 - Gemeentelijke reglementering en stedenbouwkundige verordeningen aanpassen zodat extra verdiep mogelijk is
 - Aanpassing verkavelingsvoorschriften aan EPB-eisen (bijv. dakgoothoogte van 6 meter werkt energetische renovatie tegen (dikkere isolatie nodig))
 - Lasten gekoppeld aan vergunningen actualiseren en volwaardig hoofdstuk blauwgroene dooradering invoegen zonder nodeloze drempels te verhogen
 - Het ter beschikking stellen van containers bij werken
 - Terbeschikkingstelling publiek patrimonium (direct of indirect beheerd door lokale overheid zoals scholen, OCMW, kerkfabriek,) en infrastructuur aan coöperatieve vennootschappen voor zonne-, wind- en energiebesparingsprojecten. Gemeente neemt groene stroom lokaal af. Burgercoöperatie plaatst, financiert, monitort en beheert de installaties. Na 20 jaar wordt installatie overgedragen aan gemeente. Idem voor cultuurhuizen, zorgpatrimonium, lokale verenigingen, ...
 - Verhogen draagvlak voor windenergie door bv. het actief verlenen van objectieve informatie
 - Burgerparticipatie kan element van beoordeling zijn voor aanbestedingen in duurzame energieprojecten (zon, wind, waterkracht, biomassa, energiebesparing en warmtenetten)
 - Toekomstige deelname faciliteren van lokale energiegemeenschappen. **Deze kunnen het samenwerkingsverband zijn om versneld meer hernieuwbare energie te realiseren en de toegankelijkheid voor kwetsbare huishoudens en huurders te vergemakkelijken. Ze kunnen dus als startbasis fungeren om de energietransitie inclusief en sociaal te maken. Daarnaast vormen ze**

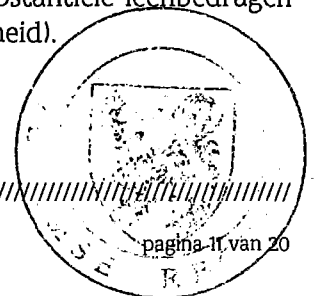

de voedingsbodern om de merites van energietransitie inzake flexibiliteit, energiedelen, opslag, oplaaddiensten voor elektrische (deel-)wagens, energie efficiëntiediensten of andere energiediensten te versnellen. Dit kan verschillende vormen aannemen, waaronder:

- Zonnepaneelprojecten op eigen publieke daken, waarvan de opbrengst gedeeld wordt met huishoudens met risico op energie armoede. De injectieopbrengst kan gevaloriseerd worden door bv. het OCMW om extra steun te geven in het kader van de energietransitie en energiebesparende maatregelen;
 - Sociale stroomafname contracten voor huishoudens met risico op energie armoede;
 - Energiedelen binnen appartementen;
 - Aggregatiefunctie voor vraagsturing bij huishoudens (deelname flexibiliteit);
 - Papillonmodel voor zonnepanelen, opslag, stuurbare toestellen bij huishoudens thuis (eigendom blijft bij energiegemeenschap, via huurmodel wordt voordeel gedeeld met de burger).
- Een lokaal bestuur kan ondersteunen om de juridische structuur op te zetten, om inzicht te verkrijgen in de hoeveelheid reststroom die kan gedeeld worden, om overeenkomsten met deelnemers af te sluiten, etc.

3.1.5 Potentiële inbreng Vlaamse overheid

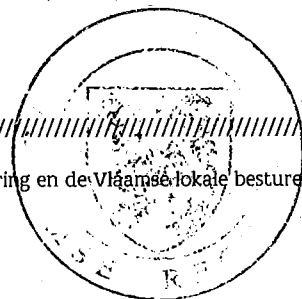
- Om burgers toe te leiden naar de correcte ingrepen en mogelijke financieringsvormen, werd in het najaar van 2022 o.a. de capaciteit van OCMW's met 19,2 miljoen euro versterkt.
- Vlaanderen voorziet in een tweejaarlijkse call voor energiedelen binnen energiegemeenschappen en binnen appartementen. Deze werd geïntegreerd binnen de Call-Groene Stroom en vond een eerste keer in november 2022 plaats.
- Een financiële impuls zal echter niet volstaan om energiegemeenschappen te operationaliseren. Daarom voorziet Vlaanderen in een aanbesteding van een technische assistentiehubs om de activiteiten binnen lokale energiegemeenschappen op te starten. ABB zal deze aanbesteding in de loop van 2023 voorbereiden in samenwerking met VEKA. De hub zal zich inzetten voor het inhoudelijk technische, het aanbestedingsmatige, juridische en financiële maatwerk bij de realisatie van de activiteiten van de energiegemeenschap.
- Werkplatformen gaan van start in 2023 om doorbraken op vlak van LEKP drempels te bewerkstelligen. Één van de mogelijke eerste thema's kan ook dieper ingaan op standaard documentatie en 'templates' om de thematische wijkverbeteringscontracten op te starten (concreet collectief renovatie-aanbod, verantwoordelijkheden, rechten, plichten en aansprakelijkheden binnen de partnerschappen).
- De burenpremie voor collectieve renovatieprojecten wordt verder versterkt:
 - <https://www.vlaanderen.be/burenpremie-voor-collectief-renovatieproject>
- Stimulansen worden gecreëerd voor de renovatie van appartementen door het voorzien van totaaladvies via de opmaak van een masterplan rond BENOVatie (oproep in de zomer van 2022). Met de invoering vanaf juli 2022 van de Mijn Verbouwen krijgen VME's ook toegang tot renteloos krediet dat een lange looptijd (tot 25 jaar) combineert met substantiële leenbedragen (60.000 euro voor het gebouw, aangevuld met 25.000 euro per wooneenheid).

- Aansluitpremie voor bestaande warmtenetten (2023)
- Versterking van het rollend fonds met 40 miljoen € (2021-2022 in kader van Relanceplan) voor de energetische renovaties van noodkoopwoningen:
 - <https://www.energiesparen.be/noodkoopwoningen/projectoproepen>
 - Update voor een herziening van dit instrument is lopende. De Vlaamse Regering keurde intussen een verhoging van het maximaal leningsbedrag van € 30.000 naar € 50.000 en een verlenging van de maximale looptijd van 20 naar 25 jaar goed.
 - Faciliterend kader voor lokale energiegemeenschappen wordt verder uitgewerkt waarbinnen burgers, lokale overheden en ondernemingen zich kunnen organiseren voor activiteiten zoals financiering, productie, flexibilitiediensten, energiedelen, energieopslag, energie efficiënte diensten, ...
 - Uitbreiding Call Groene Stroom 2022-2024 met 10 miljoen euro voor specifieke subcategorieën voor energiedelen binnen appartementsgebouwen en energiegemeenschappen (Call groene stroom - Energiesparen). De middelen zullen geveild worden, tweejaarlijks: een eerste maal liep in november 2022.
 - Toekenning van werkingsmiddelen aan REScoop Vlaanderen voor de ondersteuning van de werking rond energiegemeenschappen.
- De Vlaamse Overheid maakt zelf werk van energiebesparing in het eigen patrimonium (3% primaire energiebesparing per jaar, koolstofneutraal patrimonium tegen 2045). Entiteiten werken o.a. samen met het Facilitair Bedrijf en VEB om vastgoedstrategieën, aparte investeringen en energieprestatiecontracten op te maken.
- Werking Vlaamse energiehuizen (inclusief verstreken energieleningen-bestaand)
 - <https://www.mijnenergiehuis.be/homepage>
 - Versterking basisfinanciering van Energiehuizen: de verhoging van de middelen voor de financiering van de Energiehuizen van 4,886 miljoen euro in 2021, naar 6,486 miljoen euro in 2022 en naar 8,086 miljoen euro in 2023 en 2024 werd principieel goedgekeurd.
- Renovatie- en energie-premies (verhoogd)
 - Vanaf 1 oktober 2022 kan de Mijn VerbouwPremie voor renovatie én energiebesparende investeringen via één online loket worden aangevraagd voor investeringen uitgevoerd vanaf januari 2022. Afhankelijk van het inkomen loopt de tussenkomst op tot 50% van de facturen (excl. btw) voor doelgroep¹⁰ 3 en 35% voor doelgroep 2.
 - <https://apps.energiesparen.be/subsidies/subsidiemodule>
- Verhoogde isolatiepremie voor werken gelijktijdig met asbestverwijdering
 - <https://www.energiesparen.be/nieuws/nieuwe-stimuli-voor-de-bouwsector-voor-wie-gaat-renoveren>

¹⁰ Afbakening doelgroepen op inkomen:

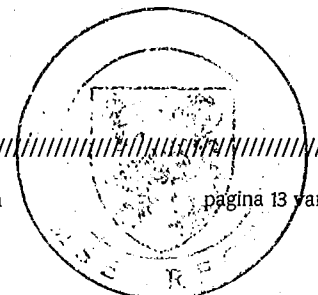
Inkomensgrenzen 2022	Doelgroep 1 Inkomen vanaf	Doelgroep 2 Inkomen tot	Doelgroep 3 Inkomen tot
Alleenstaande met 1 ptt of koppel zonder persoon ten laste	>€ 65.960	<=€ 65.960	<=€ 46.170
Verhoging per persoon ten laste (ptt)	+ € 3.700	+ € 3.700	+ € 3.700
Alleenstaande	>€ 46.170	<=€ 46.170	<=€ 32.980

- Algemene labelpremie:
 - <https://www.vlaanderen.be/epc-labelpremie-bij-energie-renovatatie>
 - Zie ook: de EPC-labelpremie voor alle eigenaars <https://www.energiesparen.be/nieuws/nieuwe-stimuli-voor-de-bouwsector-voor-wie-gaat-renoveren>
- Renteloos renovatiekrediet en energielening+ voor alle nieuwe eigenaars:
 - <https://www.energiesparen.be/renteloos-renovatiekrediet>
 - <https://www.energiesparen.be/nieuws/nieuwe-stimuli-voor-de-bouwsector-voor-wie-gaat-renoveren>
 - Algemeen: focus op de transactiemomenten (eigendomsoverdracht) als belangrijk sleutelmoment voor diepgaande renovaties te stimuleren
- De huidige 0%-energielening wordt omgevormd tot de MijnVerbouwlening waarbij ook het toepassingsgebied wordt verruimd o.b.v. inkomensdoelgroepen en categorieën van werken (voor energetische werken en werken gericht op woningkwaliteit). Het ontleningsbedrag en de looptijd van de lening worden verhoogd tot 60.000 euro en verlengd tot 25 jaar.
 - Inkomen gerelateerde doelgroepen: midden (doelgroep 2) en lagere inkomens (doelgroep 3).
 - Verhuurders; mits lagere huurprijs of sociaal verhuur (beide minstens 9 jaar).
- Steun voor zonne-installatie kleiner van 10 kW via premies (nieuw vanaf 2021):
 - <https://www.energiesparen.be/zonnepanelen/premie>
- Steun voor zonne-installaties boven 25 kW via projectoproep (nieuw vanaf 2021):
 - <https://www.energiesparen.be/call-groene-stroom>
- Voldoende aandacht om de capaciteit van de bouwsector te versterken via gerichte opleidingen (cfr. Pact for Skills en actieplan capaciteit bouw aangekondigd in het VEKP)
- Faciliterend kader blijven uitwerken voor de uitvoerende sector (bouwnijverheid, architecten, ESCO's, ...) te laten innoveren en groeien. Een voorbeeld is het stimuleren van bouwteams ('one stop shops'): door samenwerking van aannemers en architecten wordt kennis geclusterd, snelheid gemaakt en transactiekosten verlaagd.
- Verspreiden van kennis betreffende 'klimaatprestatiecontracten'; diepgaande renovaties en hernieuwbouw met resultaatverbintenissen naar resterend energieverbruik en CO2-uitstoot toe:
 - De rondetafel over klimaatprestatiecontracten die plaatsvond op 27 april 2022, i.s.m. VVSG
 - Voor DBFM-E: [Omslag Energie-efficiëntie.pdf \(vlaanderen.be\)](#)
 - Voor OEPC: [ESCO charter en Energieprestatiecontract | VEB - Efficiënt in energie](#)
- De Wijkrenovatietool zal verschillende databronnen integreren met instrumenten (zoals de inspiratiekaart warmtezonering en de daaruit (op termijn) volgende lokale warmteplannen) om collectieve renovaties van A tot Z te faciliteren.

Figuur 1 Clean Vision Summit VITO 2022

- Naast het inzichtelijk en toegankelijk maken van het hernieuwbare energiepotentieel alsook de energie- (waaronder warmte)vraag, worden concrete renovatietrajecten voorgesteld en opgevolgd t.e.m. de uitvoering van de werken. De verschillende stakeholders in een collectief renovatietraject zullen zo transparant vat kunnen houden op het proces. De wijkrenovatietool zal ook toegevoegd worden als authentieke bron voor het Pactportaal en waar nodig wordt de link gelegd met het traject richting geïntegreerde woon- en energieloketten.

3.1.6 Bijdrage aan het Vlaams energie- en klimaatplan 2030

- De collectief georganiseerde energiebesparende renovaties (50 per 1.000 wooneenheden in 2030) komt ruw ingeschat overeen met de realisatie van een jaarlijkse bijkomende finale energiebesparing van 555 GWh in 2030. Deze besparing zal bijdragen tot de realisatie van het reeds goedgekeurde VEKP en de lange termijn renovatiestrategie.
 - De aanscherping tot 25 fossielvrije renovaties komt ruw ingeschat neer op een bijkomende jaarlijkse finale energiebesparing van 1.367 GWh.
- Extra coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030 (+12.000 projecten). Uitgaande van een gemiddelde grootte van deze zonne-energieprojecten zouden deze 12.000 projecten goed zijn voor een bijkomend vermogen van (minstens) 216 MW. Dit zal verhogen door de ondertekenaars van deze versterking.

De opvolging van het Pact maakt onderdeel uit van het democratisch proces in elke gemeente, waaronder de goedkeuring tot toetreding van dit pact door de gemeenteraad. Dit gemeenteraadsbesluit wordt opgeladen via het Loket voor lokale besturen¹¹ van ABB.

3.2 FINANCIËLE RAPPORTERING VIA BBC

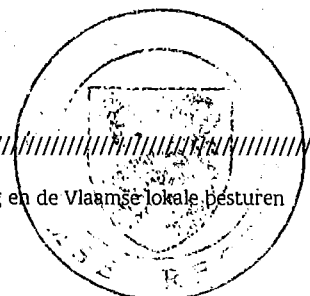
De werkwijze van LEKP 1.0 en 2.0 wordt doorgezet binnen LEKP 2.1. De financiële middelen zullen als algemene financiering onder de gemeenten verdeeld worden volgens inwonersaantal (80%) en volgens het aandeel van het Gemeentefonds 2020 (20%). De aldus bekomen financiering per gemeente wordt vastgesteld in een lijst dat gepubliceerd zal worden op de website van ABB (zie als voorbeeld LEKP 1.0: Subsidie voor klimaatacties ter uitvoering van het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) | Lokaal Bestuur Vlaanderen). Dat trekkingsrecht wordt automatisch, volgens dezelfde verdeelsleutels, verhoogd met de rechten van gemeenten die het LEKP 2.1 niet tijdig, uiterlijk **05/07/2023**, hebben ondertekend en gemeld aan ABB.

Pro memorie de additionele subsidie voor de ondertekening van het LEKP 2.1 bedraagt voor deze legislatuur: 9 miljoen euro voor 2023 en 7 miljoen euro voor 2024.

Deze financiering komt bovenop de vastgelegde trekkingsrechten voor LEKP 1.0 en 2.0.

Net zoals bij LEKP 1.0 en 2.0 wordt gevraagd om de middelen als cofinanciering in te zetten: de totale uitgaven voor klimaatacties dienen minstens het dubbele van de verkregen subsidies te bedragen. Dit

¹¹ Raadpleegbaar via <https://loket.lokaalbestuur.vlaanderen.be/>

wordt geaggregeerd opgevolgd door de BBC-rapportering door uitgaven aan de code ABB-LEKP-2023 te koppelen. Het jaartal aggregeert de Pactsubsidies.

3.3 INHOUDELIJKE RAPPORTERING: PACTPORTAAL

Het Pactportaal volgt de resultaten per werf en per lokaal bestuur op. Via het Pactportaal zullen lokale besturen een overzicht voor het eigen grondgebied kunnen downloaden. Waar gewenst kunnen ze dit overzicht aanvullen, indien een actie niet gecapteerd zou zijn via de brondatabanken, zoals hieronder opgesomd. Eénmaal per jaar worden deze resultaten in functie van het LEKP van het voorbijaande jaar op de gemeenteraad voorgelegd. Uiteraard kan er ook een dynamische voortgangsbespreking gebeuren in de schoot van lokale milieu-, Gecoro- en andere adviesraden. Voor de opvolging van de realisaties onder het LEKP laadt het lokaal bestuur een gemeenteraadsbesluit van de jaarlijkse bespreking op via het Loket voor Lokale Besturen (module subsidiebeheer). Dit gebeurt een eerste keer vóór 1 maart 2024, met een jaarlijkse frequentie.

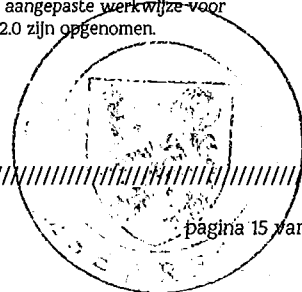
Het Pactportaal verzamelt authentieke data bij onze partnerorganisaties en stelt deze gebruiksvriendelijk ter beschikking aan de lokale besturen. Bij deze partnerorganisaties voeren de lokale besturen, burgers en andere betrokkenen de nodige data reeds in. Het Pactportaal hergebruikt deze data zodat er zo weinig mogelijk extra monitoringslast is. Het Pactportaal vind je via deze link: lokaalklimaatpact.be.

4 DOELSTELLINGEN EN AUTHENTIEKE BRONNEN

4.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN

Doelstelling	Authentieke bron
Ondertekenen van het Burgemeestersconvenant 2030	VVSG
Gemiddeld jaarlijks primaire energiebesparing van 2,09% realiseren in de eigen gebouwen	VEKA i.s.m. Fluvius
LEKP 2.0: uitgebreid naar 3% ¹²	

¹² Het opvolgen van de doelstelling voor het publiek patrimonium is aan de hand van een schrijven (23/11/21) naar alle lokale besturen verstuurd door VEKA en ABB. Het referentiejaar van de CO2-reductiedoelstelling uit het Regeerakkoord en het LEKP 1.0 (-40% tegen 2030 t.o.v. 2015) werd omwille van het ontbreken van relevante verbruiksdata voor 2015 verschoven naar 2019, het referentiejaar dat tevens geldt voor de energiebesparingsdoelstelling. De gevraagde CO2-reductie werd daarbij verhoudingsgewijs omgerekend, waardoor deze doelstelling werd gelijkgesteld met -29,3% tegen 2030 t.o.v. 2019. De aangescherpte doelstelling uit dit LEKP 2.0 (-55% tegen 2030 t.o.v. 2015) wordt om dezelfde reden en op dezelfde manier verhoudingsgewijs omgerekend naar referentiejaar 2019. Deze doelstelling wordt aldus gelijkgesteld met -40,3% tegen 2030 t.o.v. 2019. Een overzicht van de werkwijze voor datavergaring- en monitoring kan je via deze hyperlink nalezen: [opzet_monitoring_co2_reductie_en_energiebesparing_patrimonium_gemeenten.pdf](#) (vlaanderen.be). VEKA en ABB zullen een aangepaste werkwijze voor datavergaring- en monitoring communiceren m.b.t. de aangescherpte doelstellingen inzake eigen mobiliteit die in dit LEKP 2.0 zijn opgenomen.

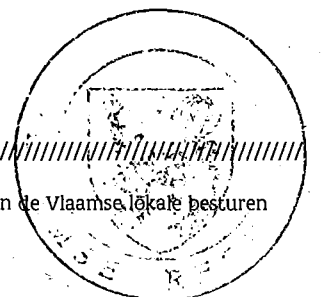

Doelstelling	Authentieke bron
Een reductie van CO2-uitstoot van de eigen gebouwen en technische infrastructuur met 40% in 2030 ten opzichte van 2015 realiseren.	VEKA i.s.m. Fluvius
LEKP 2.0: uitgebreid naar 55% tegen 2030 en qua scope incl. mobiliteit ¹³ .	
Openbare verlichting omschakelen naar LED tegen 2030	Fluvius
Geen heffing op hernieuwbare energie installaties invoeren en bestaande, zoals de heffing op pylonen van windmolens, afbouwen tegen ten laatste 2025	ABB, via Loket voor Lokale Besturen i.s.m. Elia (voor de heffing op masten en sleuven van Elia)
LEKP 2.0: uitgebreid naar geen nieuwe heffing invoeren op elektriciteitsmasten en sleuven van ELIA	
Lokale warmte- en sloopbeleidsplannen opmaken	Warmteplannen: VVSG, Inspiratiekaart warmtezonering Sloopbeleidsplan: Het Netwerk Klimaat van VVSG zal hier een ondersteunende start-analyse voor laten opmaken.

4.2 DOELSTELLINGEN WERF 1: LATEN WE EEN BOOM OPZETTEN (VERGROENING)

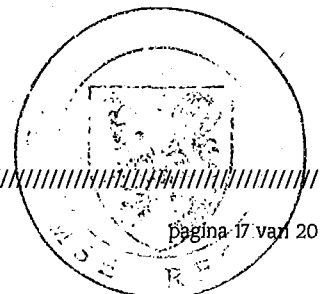
Doelstelling	Authentieke bron
Eén boom extra per Vlaming tegen 2030 (+6,6 miljoen bomen extra vanaf 2021 t.e.m. 2030)	Groenblauwpeil (GBP)
1/2de meter extra haag of geveltuinteplanting per Vlaming tegen 2030 (+3.300 km extra vanaf 2021 t.e.m. 2030)	GBP
Eén extra natuurgroenperk per 1000 inwoners tegen 2030 (= 6.600 perken van 10 m ² vanaf 2021 t.e.m. 2030)	GBP

¹³ Idem als voetnoot 27.

4.3 DOELSTELLINGEN WERF 2: VERRIJK JE WIJK (RENOVATIE, HERNIEUWBARE ENERGIE)

Doelstelling	Authentieke bron
<p>50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties per 1.000 wooneenheden vanaf 2021 t.e.m. 2030</p> <p>LEKP 2.0: uitgebreid naar 25 fossielvrije renovaties en de organisatie van lokale klimaattafels.</p> <p>Renovaties in woongebouwen (appartementen) tellen altijd mee als collectieve renovatie, zoals verduidelijkt onder voetnoot 3.</p> <p>LEKP 2.1: uitgebreid naar thematische wijkverbeteringscontracten en voorstelling renovatietrajecten op maat van elke woning die deelneemt aan klimaattafel.</p>	<p>Fluvius (collectieve renovatiebegeleiding ('Burenpremie') werd gekoppeld. Nadien volgen andere bronnen (waaronder noodkoopfonds, VME-BENOVatiebegeleiding en een open data-invoer mogelijkheid).</p> <p>De uitbreiding onder dit LEKP 2.1 zal opgevolgd worden door de Wijkrenovatietool en een open data invoermogelijkheid.</p>
<p>1 coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030. Dit LEKP 2.1 stelt een verdubbeling en versnelling voor de doelstelling: '1 coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030': minstens 36 kWp in plaats van 18 kWp per 500 inwoners, waarvan 18 kWp per 500 inwoners wordt gerealiseerd voor einde 2025</p> <p>Dit blijft dezelfde bron voor de versterkte ambitie onder LEKP 2.1.</p>	<p>Energiekaart VEKA</p>
<p>Toegang tot activiteiten van energiegemeenschappen voor 1 per 500 inwoners voor einde 2025</p>	<p>Dit moet nog onderzocht worden met stakeholders als Fluvius, VREG, VEKA en REScoop Vlaanderen</p>

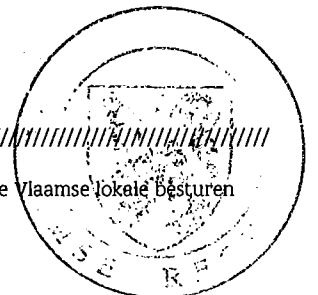
4.4 DOELSTELLING WERF 3: ELKE BUURT DEELT (KOOLSTOFVRIJE DEELMOBILITEIT) EN IS DUURZAAM BEREIKBAAR

Doelstelling	Authentieke bron
Per 1.000 inwoners 1 'toegangspunt' voor een (koolstofvrij) deelsysteem tegen 2030 (=6.600 toegangspunten)	Autodelen.net
Per 100 inwoners 1 laadpunt tegen 2030 (=66.000 laadpunten)	Eco-movement ¹⁴
LEKP 2.0: uitgebreid naar 1,5 laadpunt per 100 inwoners. Het tellen per laadpunt (CPE) wordt verduidelijkt in voetnoot 17.	
1 m nieuw of structureel opgewaarderd fietspad extra per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030	<ul style="list-style-type: none"> • MOW (projecten ondersteund door Fietsfonds + investeringsprojecten MOW o.b.v. vastleggingen) • ABB / Lokale besturen (Kopenhagenfonds / zelf gefinancierde aanleg of opwaardering van fietspaden langs gemeentewegen)

4.5 DOELSTELLING WERF 4: WATER, HET NIEUWE GOUD (DROOGTEPROBLEMATIEK)

Doelstelling	Authentieke bron
1 m ² ontharding per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030 (= 6,6 miljoen m ² ontharding)	GBP
Per inwoner 1 m ³ extra opvang van hemelwateropvang voor hergebruik, buffering en infiltratie voor regenwater vanaf 2021 t.e.m. 2030 (=6,6 miljoen m ³ extra regenwater dat wordt opgevangen voor hergebruik of infiltratie)	GBP

¹⁴ Ontsloten via <https://mow.vlaanderen.be/laadpalen/>

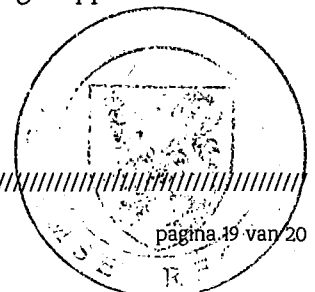

5 EXTRA VLAAMSE ENGAGEMENTEN LEKP 2.1

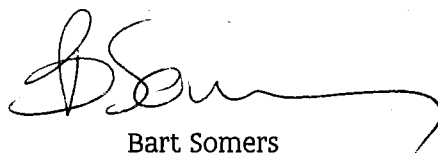
Vlaanderen voorziet volgende engagementen ter ondersteuning van de realisatie van de LEKP 2.1 versterkte ambities:

- Inzetten op meer kennisoverdracht tussen lokale besturen met de eerste lessen uit de 11 lopende wijkverbeteringscontracten wat betreft het vernieuwd instrumentarium in het kader van de werkplatformen (deze gaan van start in 2023), waaronder:
 - vernieuwde ketengerichte samenwerkingen, nieuwe vormen van publieke dienstverlening, nieuwe rollen en verantwoordelijkheden zoals wijkambassadeurs, programmaregisseurs, buurtregisseurs;
 - gestructureerd participatieproces met de doelgroepen in de wijk, via vormen van coproductie, en zelfsturing;
 - smart city oplossingen voor monitoring en experimenten/regelluwe zones voor betrokkenheid van actoren te verhogen;
 - bouwvoorschriften ruimtelijke ordening;
 - experimenten met handels- of horecafuncties in panden met andere bestemming;
 - experimenten op het vlak van innovatieve woonvormen zoals in coöperatieve vennootschappen met sociaal oogmerk;
 - voorrangssystemen voor zorgbehoevenden, collectieve voorzieningen (bv. voor energie- en wateropvang).
- Vlaanderen voorziet een tweejaarlijkse call voor energiedelen binnen energiegemeenschappen en binnen appartementen. Deze werd geïntegreerd binnen de Call Groene Stroom en vond een eerste keer in november 2022 plaats. Een financiële impuls zal echter niet volstaan om energiegemeenschappen te operationaliseren. Daarom voorziet Vlaanderen in een aanbesteding van een technische assistentiehubs om de activiteiten binnen lokale energiegemeenschappen op te starten. ABB zal deze aanbesteding in de loop van 2023 voorbereiden in samenwerking met VEKA. De hub zal zich inzetten voor het inhoudelijk technische, het aanbestedingsmatige, juridische en financiële maatwerk bij de realisatie van de activiteiten van de energiegemeenschap.
- In het LEKP 2.0 werd al voorzien in de opstart van een wijkrenovatietool. De beoogde wijkrenovatietool wordt nu verder uitgebreid met de mogelijkheid om individuele renovatievoorstellen aan te bieden op basis van de ontwikkeling van een digitaal platform (de 'Digital Twin') waarbij:
 - a. databronnen gecombineerd worden met de best beschikbare instrumenten en analyses (zoals bijvoorbeeld warmtezoneringskaarten)
 - b. en waarop publieke of private instrumenten op kunnen aansluiten (overheden, energiehuizen, bouwsector, applicatie- en softwarebedrijven, ...).

Deze wordt niet enkel aan lokale besturen aangereikt, maar kan dus ook gekoppeld worden met energiehuizen om renovatietrajecten procesmatig te begeleiden.

- Voor de ondertekenaars van het LEKP 2.1 wordt 9 miljoen subsidie voorzien in 2023, en 7 miljoen subsidie in 2024. Net zoals bij LEKP 1.0 en 2.0 wordt gevraagd om de middelen als cofinanciering in te zetten: de totale uitgaven voor klimaatacties dienen minstens het dubbele van de verkregen subsidies te bedragen. Dit wordt geaggregeerd opgevolgd door de BBC-rapportering door uitgaven aan de code ABB-LEKP-2023 te koppelen.

Bart Somers

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen

Agentschap Binnenlands Bestuur
Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88, bus 70
1000 Brussel

lekp-abb@vlaanderen.be

